

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ - ΣΟΥΗΔΙΑ - ΝΟΡΒΗΓΙΑ - ΔΑΝΙΑ

ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΑ

ΘΑΝΟΣ ΚΑΛΑΜΙΔΑΣ

Εκδόσεις: Απορροές

Ovi Magazine & Ovi Greece Books Publications

© 2016 Ovi Project Publication - All material is copyright of the Ovi magazine & the writers

apopseis Εκδόσεις apopseis.gr

© 2016 Εκδόσεις apopseis.gr - Όλο το υλικό είναι copyright του περιοδικού

Τα βιβλία των εκδόσεων Ovi magazine & Ovi Greece μπορείτε να τα βρείτε μόνο στις σελίδες του διαδικτυακού περιοδικού www.ovimagazine.com

Όλο το υλικό είναι copyright του περιοδικού και των συγγραφέων

Για λεπτομέρειες και πληροφορίες επικοινωνήστε: info@ovimagazine.com
ή Δημήτρης Κοντογιάννης: info@apopseis.gr

Δεν επιτρέπεται η πώληση, ανατύπωση και χρήση του παρόντος βιβλίου από όποιο μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό, εκτύπωση, ραδιοφωνική ή τηλεοπτική αναγνώση) χωρίς την προηγούμενη άδεια του υπευθυνού της έκδοσης και του συγγραφέα.

Το συγκεκριμένο βιβλίο διατίθεται δωρεάν.

Αν σας ζητηθεί οποιοδήποτε χρηματικό ποσό, παρακαλούμε επικοινωνήστε άμεσα μαζί μας

Θάνος Καλαμίδας

ΟΔΗΓΟΣ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΑ

Πρόλογος

Από τότε που το **ιντερνέτ** μπήκε για τα καλά στη ζωή μας, κάποια στιγμή στα τέλη του 20ου αιώνα, απέκτησα κι εγώ, όπως και πολλοί άλλοι την ίδια περίοδο, προσωπικό ιστολόγιο, γράφοντας κυρίως για τη ζωή μου στη Φινλανδία. Τα πρώτα χρόνια, το μεγαλύτερο μέρος της ανταπόκρισης που είχε το ιστολόγιό μου, αφορούσε τη φήμη της Φινλανδίας, ως χώρας με το καλύτερο σύστημα υγείας και εκπαίδευσης στον κόσμο. Επιπλέον, ήταν και η μαγεία που εξέπεμπε - και συνεχίζει να εκπέμπει - η αρκτική χώρα με τα απέραντα δάση, τις χιλιάδες λίμνες και φυσικά, τον Άγιο Βασίλη.

Πέρα από τη φυσική ομορφιά της χώρας, από τα αγαπημένα θέματα πολλών στο ιστολόγιό μου, που ταυτόχρονα έγιναν και αιτία για πολλές ανταποκρίσεις και ατέλειωτες συζητήσεις - ήταν η περιβαλλοντολογική συνείδηση των Φινλανδών και φυσικά, το εκπαιδευτικό τους σύστημα. Αυτά, μέχρι κάποια στιγμή προς το τέλος του 2009. Μετά ήρθαν τα μνημόνια.

Τα μνημόνια είχαν τρομακτικό, εφιαλτικό αντίκτυπο στη ζωή των Ελλήνων και απόνερα από το τσουνάμι των αλλαγών άγγιξαν ακόμα κι εμένα και το ιστολόγιό μου, παρόλα τα 3,5 χιλιάδες χιλιόμετρα που μας χώριζαν. Ξαφνικά, κανένας πια δεν ενδιαφέρονταν για την ανακύκλωση και τη διατήρηση των δασών ή για τα ταξίδια μου στη Λαπωνία και στη Βόρεια Θάλασσα. Η ερώτηση που έβλεπα όλο και πιο συχνά ήταν: **Πώς μετακομίζω στη Φινλανδία.**

Μεγάλο ρόλο φυσικά έπαιξε και το ίντερνετ με τη συνεργασία των φινλανδικών κυβερνήσεων και ΜΜΕ, που μετά από δεκαετίες απομόνωσης και για πρώτη φορά στο κέντρο του ενδιαφέροντος όλου του κόσμου,

αντέδρασαν σαν μικρά παιδιά, πίστεψαν τους μύθους τους και άρχισαν να εμφανίζονται παντού σαν τη χώρα της επαγγελίας. Και τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, η Φινλανδία βρισκόταν ακριβώς στο αντίθετο άκρο από την Ελλάδα στο χείλος του γκρεμού, που πτώχευε. Ήταν σαν το Γιν και Γιανγκ, το άσπρο και το μαύρο. Και φυσικά ο στόχος για όσους σκεφτόντουσαν ή ήταν έτοιμοι να μεταναστεύσουν, με πρόσθετο το γεγονός ότι η Φινλανδία, από το 2004, ήταν χώρα - μέλος της Ενωμένης Ευρώπης. Ούτε βίζα, ούτε άδεια παραμονής, ούτε άδεια εργασίας, ούτε καν διαβατήριο χρειαζόταν. Η αστυνομική ταυτότητα αρκούσε.

Κάποια στιγμή, το 2010, έφτασα να παίρνω από Ελλάδα 35-40 μείλ την εβδομάδα, που ζητούσαν πληροφορίες για μετοίκηση στη Φινλανδία. Την ίδια χρονιά, ξεκίνησαν να έρχονται και οι τουρίστες/υποψήφιοι μετανάστες. Αυτοί που ερχόντουσαν για μια βδομάδα, δέκα μέρες, για να πάρουν μια μυρωδιά από Φινλανδία, πριν σιγουρέψουν την τελική τους απόφαση. Κάποιοι το έκαναν πράξη κι έτσι στα τέλη του 2010, είδαμε τα πρώτα κύματα Ελλήνων νεομεταναστών στη Σκανδιναβία.

Προσωπικά συνέχισα να παίρνω μείλ με τον ίδιο ρυθμό και μάλιστα στη συνέχεια, είχαν προστεθεί μηνύματα στο Facebook ή προσκλήσεις για συνομιλία μέσω Skype. Από κάποιο σημείο και μετά, μη μπορώντας να ανταπεξέλθω στον όγκο αυτής της αλληλογραφίας, έγραψα μια σειρά από κείμενα στο προσωπικό μου ιστολόγιο, με οδηγίες προς μετανάστες για Φινλανδία, Σκανδιναβία και Βόρεια Ευρώπη γενικότερα, μιας και η Φινλανδία ήταν η πέμπτη βορειοευρωπαϊκή χώρα όπου ζούσα, έχοντας ταυτόχρονα μια καλή γνώση και από τις υπόλοιπες.

Αυτά το 2011. Το 2012 τα πράγματα χειροτέρεψαν κι άλλο στην Ελλάδα κι εγώ άρχισα να συνεργάζομαι με ελληνικό περιοδικό, πράγμα που σημαίνει ότι προστέθηκαν ακόμα περισσότεροι, που ανακάλυψαν «πηγή πληροφοριών» για τη Φινλανδία και γενικότερα για τη Σκανδιναβία, που συνέχιζε να είναι πόθος και στόχος μετοίκησης. Οπότε αυξήθηκαν ακόμα περισσότερο τα μείλ και τα μηνύματα. Έτσι έγραψα πάλι μια σειρά από άρθρα, αυτή τη φορά στο ελληνικό περιοδικό.

Κάπου στα μέσα του 2014, τα πράγματα ηρέμησαν, μέχρι που φτάσαμε στο σημείο να λαμβάνω ένα μείλ την εβδομάδα. Είχε έρθει η ελπίδα για

κάποια αλλαγή στην Ελλάδα και μαζί με αυτήν και η σκέψη, ότι πιθανώς δεν αξίζει τον κόπο ούτε καν να επεξεργάζεσαι την ιδέα της μετανάστευσης. Και μετά, ήρθαν οι εκλογές στις αρχές του 2015 και μαζί τους ο Τσίπρας, ο Βαρουφάκης και το «πρώτη φορά αριστερά». Εκείνη η πρώτη περίοδος, που κάποιοι οι οποίοι είχαν ήδη μετοικήσει, άρχισαν να σκέφτονται μήπως έφτασε η στιγμή να τελειώσει η περιπετειούλα του μετανάστη, να ξαναφάνε σουβλάκι και να πιούνε φραπέ. Αυτά, μέχρι το δημοψήφισμα και τις επόμενες εκλογές τον Σεπτέμβρη, που κάνανε το «πρώτη φορά αριστερά», τρίτη φορά μνημόνια.

Το τρίτο μνημόνιο δεν έφερε σε μας απόνερα, έφερε τσουνάμι. Τώρα πλέον μιλάμε για πολύ περισσότερα από 35 μείλ την εβδομάδα, σε σημείο που δεν προλάβαινα πια να τα διαβάσω. Επιπλέον, υπήρχε και μια μεγάλη διαφορά. Το πρώτο κύμα των νεομεταναστών ήταν νέοι άνθρωποι, κάποιοι με νέες οικογένειες, αλλά όλοι σε περίοδο εργασιακής και ηλικιακής ακμής. Τώρα ήταν... όλοι. Άνθρωποι ώριμοι, με επαγγελματικό παρελθόν και προσόντα. Άνθρωποι με ολοκληρωμένες οικογένειες και σοβαρές ανάγκες. Νέοι, ώριμοι, μεσήλικες, όλοι αδιακρίτως. Το κοινό όλων; Η απελπισία να φύγουν. Το γεγονός ότι δεν υπήρχε μέλλον, όχι μόνο για τους ίδιους, αλλά κυρίως για τα παιδιά τους. Μόνο που τώρα είχε αλλάξει πλέον και η Ευρώπη. Δεν αρκούσε πια η αστυνομική ταυτότητα. Έτσι ξαναέγραψα μια σειρά άρθρων για τη μετανάστευση στη Βόρεια Ευρώπη και ειδικά στη Σκανδιναβία, ελπίζοντας ότι θα δώσουν κάποιες απαντήσεις, που αδυνατούσα πια να δίνω ατομικά στον καθένα.

Αυτό το ψηφιακό βιβλίο είναι απόρροια αυτών των άρθρων και απάντηση στις ερωτήσεις που κατά διαστήματα έχω λάβει μέσω μείλ και μηνυμάτων. Αν υπάρξει κάτι που θα πρέπει να συμπληρωθεί στο μέλλον, θα προσπαθήσω να το ανανεώνω, προσθέτοντας νέα στοιχεία ή ενδεχόμενες αλλαγές της ισχύουσας κατάστασης, στις χώρες που αναφέρω.

Αυτό όμως που θέλω να τονίσω πριν ξεκινήσω είναι, ότι γη της επαγγελίας ΔΕΝ υπάρχει.

Θάνος Καλαμίδας

Chief Editor Ovi Magazine

Μια σύντομη εικόνα από Σκανδιναβία

Ως Σκανδιναβικές χώρες θεωρούνται η Σουηδία, η Νορβηγία, η Δανία, η Ισλανδία και η Φινλανδία. Η Σουηδία, η Δανία και η Φινλανδία είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από αυτές, μόνο η Φινλανδία ανήκει στην Ευρωζώνη. Η Σουηδία έχει δικό της νόμισμα, τη σουηδική κορόνα SEK, και σε πολλά θέματα, οικονομική πολιτική ανεξάρτητη από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα. Τα αντίστοιχα ισχύουν για τη Δανία, με νόμισμα τη δανέζικη κορόνα DKK.

Η Νορβηγία και η Ισλανδία δεν είναι μέλη της ΕΕ, αν και πριν από μερικά χρόνια, η Ισλανδία είχε κάνει αίτηση ένταξης, την οποία και απέσυρε στη συνέχεια. Στη Νορβηγία έχουν γίνει ήδη δυο δημοψηφίσματα για ένταξη και οι Νορβηγοί, με μεγάλη πλειοψηφία, έχουν ψηφίσει κατά. Για Ισλανδία και Νορβηγία δεν ισχύουν η ελεύθερη μετακίνηση ή η συμφωνία του Σέγκεν ή του Μάαστριχτ, που ισχύουν για τις χώρες της ΕΕ, επομένως, χρειάζεται άδεια παραμονής, εργασίας κλπ. Παράλληλα, και οι δυο χώρες δεν είναι εύκολες στη μετανάστευση, αφενός επειδή την ελέγχουν πολύ, αφετέρου επειδή ειδικά στην Ισλανδία, η διαβίωση είναι ιδιαίτερα δύσκολη. Και οι δυο χώρες συγκαταλέγονται στις πιο ακριβές του κόσμου και σίγουρα της Ευρώπης, γεγονός που καθιστά ακόμα πιο δύσκολη τη μετοίκηση.

Η Σουηδία είναι η ισχυρότερη οικονομικά Σκανδιναβική χώρα, έβδομη στον κόσμο, και η τέταρτη, επίσης παγκοσμίως, πιο ανταγωνιστική οικονομία. Είναι η τρίτη μεγαλύτερη σε έκταση χώρα της Ευρώπης, με πληθυσμό σχεδόν 10 εκατομμύρια, εκ των οποίων το 85% ζει στη νότια πλευρά της, προς την κεντρική Ευρώπη και επίσης, η τοπική στρατιωτική υπερδύναμη, με δυνατή βιομηχανία και παραγωγή πρώτων υλών. Η Σουηδία είναι η

χώρα με το μεγαλύτερο ποσοστό ανθρώπων με ρίζες από άλλες χώρες της Ευρώπης και μία από τις κορυφαίες στον κόσμο. Παράλληλα είναι η χώρα, που το 26% περίπου του σημερινού σουηδικού πληθυσμού της έχει γεννηθεί εκτός Σουηδίας ή έχει ρίζες εκτός Σουηδίας.

Η Σουηδία είναι χώρα με βαθιά ιστορική συνείδηση, αυτοκρατορία με αποικίες και κατακτήσεις στο παρελθόν της και φυσικά τους Βίκινγκς, που έφτασαν μέχρι το Βυζάντιο. Ως κέντρο πολιτικών αποφάσεων, η βασιλική οικογένεια έχει καθαρά διακοσμητικό χαρακτήρα, ο ρόλος της όμως είναι σημαντικός όσον αφορά την εθνική ενότητα και την ιστορική ταυτότητα των Σουηδών. Μια πολύ προοδευτική κοινωνία, πρωτοπόρος για δεκαετίες, που η πρωθυπουργία του σοσιαλιστή Όλοφ Πάλμε (1969-76 & 1982-86) την άλλαξε ριζικά, δημιουργώντας ένα ισχυρό πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ των πολιτών της και ολοκληρώνοντας το πρότυπο, για όλο τον κόσμο, κράτος πρόνοιας.

Οι επιρροές που άσκησε ο Όλοφ Πάλμε στη σουηδική κοινωνία είναι τόσο βαθιές, που παρά το γεγονός ότι έχουν περάσει χρόνια από τη δολοφονία του (1986), λίγα πράγματα έχουν αλλάξει, δεδομένων μάλιστα και των πολλών και διαφορετικών κυβερνήσεων που από τότε ανέβηκαν στην εξουσία – κυβερνήσεις από συντηρητικές έως και πολύ συντηρητικές. Ένα άλλο σημαντικό θέμα για τη θέση της Σουηδίας στη διεθνή σκηνή, είναι η στάση ουδετερότητας που κράτησε σε όλα τα σημαντικά γεγονότα του 20ου αιώνα, παρόλο που η στάση της στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο συχνά αμφισβητήθηκε, αλλά και δικαιολογήθηκε από πολλούς ιστορικούς. Σαν ουδέτερη χώρα με παράδοση, πολλές φορές έγινε κέντρο διαπραγματεύσεων και διαιτησίας αντιπαραθέσεων σε ολόκληρο τον κόσμο. Σουηδοί κυανόκρανοι έχουν περάσει ακόμα και από την Κύπρο.

Ανάλογη υπήρξε πάντα σε διεθνές επίπεδο και η στάση της σουηδικής πολιτείας έναντι των διωγμένων και κατατρεγμένων, με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα το άσυλο που έδωσε στους Έλληνες που ξέφυγαν από την επταετή δικτατορία, δημιουργώντας σταδιακά μια από τις μεγαλύτερες ελληνικές κοινότητες στο εξωτερικό και τις καλύτερα ενσωματωμένες στην τοπική κοινωνία.

Αυτήν την στιγμή, στη Σουηδία υπάρχει σοσιαλιστική κυβέρνηση με ψήφο

ανοχής, υπό τον Στέφαν Λέφβεν, σε συνεργασία με τους πράσινους. Δυστυχώς, όπως και σε όλη τη βόρειο Ευρώπη, στη σουηδική Βουλή υπάρχει και το ακροδεξιό ξενοφοβικό κόμμα των Σουηδών Δημοκρατών, που εμφανίστηκε το 2010 και που σήμερα κατέχει τις 49 εκ των 349 εδρών του Σουηδικού Κοινοβουλίου και 2 έδρες στο Ευρωκοινοβούλιο.

Το μεγαλύτερο μέρος του σουηδικού εμπορίου επικεντρώνεται στις εξαγωγές και υπάρχουν τουλάχιστον 40 σουηδικές εταιρίες αυτοκινήτων, ρούχων, μέχρι και επίπλων, με παγκόσμια παρουσία και πωλήσεις. Είναι μια από τις ακριβότερες χώρες για διαβίωση στην Ευρώπη και η χώρα με την υψηλότερη φορολόγηση. Έχει μια πολύ έντονη πολιτιστική ζωή, με πολλά μουσεία, γκαλερί, θέατρα και μια μουσική σκηνή, που καλύπτει σχεδόν όλα τα είδη μουσικής.

Οι δείκτες ανεργίας για το 2015 ήταν στο 7.8%, με την ανεργία στους μετανάστες και τους πρόσφυγες να ξεπερνάει το 21%.

Η σουηδική γλώσσα είναι ινδοευρωπαϊκή και έχει ρίζες τα Γκερμάνικα, τα Αρχαία Γερμανικά. Για όσους έχουν καλή γνώση Αγγλικών, είναι σχετικά εύκολη στην εκμάθηση. Για όσους γνωρίζουν Γερμανικά, ακόμα πιο εύκολη.

Η Δανία είναι η μικρότερη μεγάλη χώρα στον κόσμο, καθώς στην έκτασή της συμπεριλαμβάνεται και η κυρίως ακατοίκητη τεράστια Γροιλανδία. Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ, θεωρείται η πιο ειρηνική χώρα στον κόσμο και η πρωτεύουσά της, η Κοπεγχάγη, ως μια από τις πιο ανθρώπινες και όμορφες μεγαλουπόλεις σε παγκόσμια κλίμακα.

Χώρα όπως και η Σουηδία, με μακρά ιστορική κληρονομιά, που συμπεριλαμβάνει τους Βίκινγκς και ισχυρή εθνική ταυτότητα. Ο πληθυσμός της είναι γύρω στα 5.7 εκατομμύρια.

Στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, η Δανία παρέμεινε ουδέτερη. Το 1939, υπέγραψε δεκαετές σύμφωνο με τον Χίτλερ, χωρίς όμως και να αποφύγει τελικά τη γερμανική εισβολή, που έγινε μερικούς μήνες αργότερα. Κατά τη διάρκεια της ναζιστικής κατοχής ανεξαρτητοποιήθηκε η Ισλανδία, που από το 1380, ήταν δανική κτήση. Το 1945, η Δανία απελευθερώθηκε από τα βρετανικά στρατεύματα. Τον ίδιο χρόνο έγινε μέλος του ΟΗΕ και το 1949, μέλος του NATO.

Το 1953, το Σύνταγμα αναθεωρήθηκε και οι 2 Βουλές έγιναν μία, με 179 έδρες, ενώ δόθηκε στις γυναίκες το δικαίωμα συμμετοχής στην κυβέρνηση. Το 1972, έγινε δεκτή η αίτηση της Δανίας στην τότε ΕΟΚ, μαζί με την Ιρλανδία και τη Μεγάλη Βρετανία και το 1973, έγινε πλήρες και ισότιμο μέλος. Η Γροιλανδία απέκτησε την αυτονομία της από την Δανία, το 1979. Το 1992, απορρίφθηκε από τους Δανούς η συνθήκη του Μάαστριχτ, επικυρώθηκε όμως τον επόμενο χρόνο με μικρές αλλαγές.

Η Δανία είναι μια τελείως επίπεδη χώρα, χωρίς λόφους και βουνά και με τεράστιες αγροκαλλιέργειες, επομένως μεγάλο μέρος της οικονομίας της προέρχεται από τον αγροτικό τομέα και την αλιεία. Η βιομηχανία της βασίζεται κυρίως στη βιομηχανία τροφίμων και λιγότερο στην ένδυση και τη ναυπήγηση. Έχει πολύ χαμηλή ανεργία, σχεδόν 4.7%, με την ανεργία μεταξύ μεταναστών και προσφύγων να κυμαίνεται γύρω στο 13%.

Τα Δανέζικα, όπως και τα Σουηδικά, είναι επίσης εξέλιξη της Γκερμάνικα, των Αρχαίων Γερμανικών, και για κάποιον εξωτερικό παρατηρητή είναι αστείο το γεγονός, ότι Σουηδοί και Δανοί (καθώς και Νορβηγοί) μπορούν να συνεννοηθούν με απόλυτη καθαρότητα, μιλώντας καθένας τη δική του μητρική γλώσσα. Βασιλεία, όπως η Σουηδία και η Νορβηγία, με τη βασίλισσα να έχει καθαρά τελετουργικό και διακοσμητικό ρόλο, εξίσου όμως σημαντικό για την εθνική ενότητα και την ιστορική ταυτότητα του λαού της χώρας.

Όπως και η Σουηδία, έχει ένα άψογα λειτουργήσιμο κράτος πρόνοιας, που καλύπτει όλους τους κατοίκους της δανικής επικράτειας. Πρωθυπουργός ο φιλελεύθερος Λαρς Λόκε Ράσμουσεν, θεωρητικά κεντροαριστερός, αλλά δεχόμενος πολλές πιέσεις - ακόμα και μέσα από το κόμμα του μετά την προσφυγική κρίση στην Ευρώπη - για αλλαγή πολιτικής, όσον αφορά τη μετανάστευση. Από τις πιο φιλελεύθερες ευρωπαϊκές χώρες, από το Μάρτιο του 2009, το Κοινοβούλιο επέτρεψε, πέραν του γάμου, και την υιοθεσία παιδιών από ζευγάρια ομοφυλοφίλων, τόσο από τη Δανία, όσο και από το εξωτερικό.

Όπως και στις υπόλοιπες σκανδιναβικές χώρες, το 2010 εμφανίστηκε και εκεί το ακροδεξιό ξενοφοβικό κόμμα των Δανών Πολιτών και μέσα

σε 5 χρόνια, κατάφερε να αποκτήσει 37 έδρες στη Δανέζικη Βουλή των 179 εδρών και 4 στην Ευρωβουλή. Στις ευρωεκλογές του 2014, το κόμμα των Δανών Πολιτών πήρε το 27% των ψήφων και το 2015, στις εθνικές εκλογές, έλαβε το 21%, μετατρέποντάς το σε δεύτερο μεγαλύτερο κόμμα της Δανίας.

Η Φινλανδία. Την άφησα τελευταία, γιατί είναι η πιο περίπλοκη περίπτωση. Αν και χώρα της σκανδιναβικής χερσονήσου, ποτέ δεν κατάφερε να γίνει αποδεκτή σαν σκανδιναβική χώρα από τους υπόλοιπους Σκανδιναβούς. Για την ακρίβεια, οι υπόλοιποι Σκανδιναβοί την αποκαλούν Nordic, δηλαδή, Βόρεια χώρα. Πολιτισμικά, πολιτιστικά, ακόμα και σε κοινωνική δομή ή ανθρωπολογικό παρελθόν, είναι πιο κοντά στις Βαλτικές χώρες, παρά στις Σκανδιναβικές. Παράλληλα, είναι μια νέα χώρα, χωρίς την ιστορική ταυτότητα των γειτόνων της, που προσπαθεί να χτίσει τώρα εθνική ταυτότητα, πολλές φορές βασισμένη σε λάθη και κατασκευασμένους μύθους.

Μια χώρα, που μέχρι τον 18ο αιώνα ήταν επαρχία της Σουηδίας και πρόχωμα/οχυρό προς τη Ρωσία και από το 1809 και μέχρι το 1917, επαρχία της Ρωσίας με προνόμια και δικαιώματα. Οι κάτοικοι της χώρας, στο μεγαλύτερο μέρος της ιστορίας της, ήταν νομάδες από όλο το Βορρά - ευρωπαϊκό και ασιατικό - και μάλιστα με τη μεγαλύτερη μάζα προερχόμενη από την Ανατολή και τα Ουράλια. Έχουν κοινές ρίζες με τους Ούγγρους και τους Τούρκους. Η γλώσσα τους, η Φινοουγγρική, μη ινδοευρωπαϊκή, είναι ξένη προς τους ευρωπαίους γείτονές της και πολλές φορές έχει αποτελέσει και τον φράχτη που τους διαχωρίζει. Παράλληλα όμως, αποτελεί και βασικό στοιχείο που τους ενώνει σαν έθνος και το πρώτο στοιχείο δημιουργίας εθνικής συνείδησης. Σαν γραπτή γλώσσα υφίσταται από τα τέλη του 16ου αιώνα, όταν ο Αγκρίκολα μετέφρασε τη Βίβλο στην καθομιλουμένη των αγροτών, μιας και τα Σουηδικά ήταν η μόνη επίσημη γλώσσα της επαρχίας.

Στις 6 Δεκεμβρίου του 1917, η Βουλή της Φινλανδικής Δεσποτείας της Ρωσίας ανακήρυξε την ανεξαρτησία της Φινλανδίας. Αυτό δεν ήταν αποτέλεσμα κάποιας επανάστασης, αλλά δύο στοιχείων: Οι αστοί και οι τραπεζίτες της Φινλανδίας φοβήθηκαν την εξάπλωση της επανάστασης από τη Ρωσία και θέλοντας να φυλάξουν τα χρήματα και τις περιουσίες τους (πολύ ωμό, αλλά πολύ αληθινό), αποφάσισαν να αποσπαστούν από

τη ρωσική επιρροή. Παράλληλα οι Ρώσοι, χωρίς στην πραγματικότητα να το επιδιώξουν και για εντελώς διαφορετικούς λόγους, είχαν βοηθήσει στη δημιουργία του φινλανδικού εθνικισμού, που σταδιακά οδήγησε στην εθνική συνείδηση και την επιθυμία για ανεξαρτητοποίηση. Οι Ρώσοι τόνωσαν τον φινλανδικό εθνικισμό πολύ πριν την κατάληψη της Φινλανδίας, όταν ακόμα ήταν επαρχία της Σουηδίας, σε μια προσπάθεια να αποδυναμώσουν τους τοπικούς αμφισβητίες της κυριαρχίας τους, τους Σουηδούς.

Ουσιαστικά, η Φινλανδία έγινε ανεξάρτητη λόγω ιστορικής συγκυρίας, από αστούς και τραπεζίτες. Για αιώνες υπήρξε μια γκρίζα γραμμή γης μεταξύ δυο τοπικών γιγάντων, που τη χρησιμοποιούσαν σαν πεδίο ξεκαθαρίσματος λογαριασμών, χωρίς να θυσιάζουν αυτό που θεωρούσαν δική τους γη και περιουσία. Και οι δυο γίγαντες αντιμετώπιζαν τους αυτόχθονες σαν νομάδες και φθηνό εργατικό δυναμικό, βλέποντας τη γη με τα μάτια αποικιστών, που έκαναν ό,τι μπορούσαν για να την απομυζήσουν. Στην ουσία όταν μιλάμε για αστική τάξη και τραπεζίτες στη Φινλανδία, μιλάμε για Σουηδούς αστούς, αριστοκράτες ή τους απογόνους τους, που αποίκησαν στη Φινλανδία με την ίδια λογική που Βρετανοί αποίκησαν στην Αμερική και αυτό το πνεύμα δεν άλλαξε ακόμα και στις αρχές του 20ου αιώνα. Απόδειξη, ότι εκτός από το χρήμα, οι Σουηδόφωνοι ήλεγχαν την πολιτική, τον στρατό και κάθε έκφραση πολιτισμού. Από τον εθνάρχη της Φινλανδίας, στρατάρχη Μανερχέϊμ, μέχρι τον εθνικό ποιητή Κίβι, κανένας τους δεν μιλούσε καν Φινλανδικά. Όλοι τους ήταν Σουηδόφωνοι. Η ειρωνεία είναι, ότι αν και επαρχία τους, οι Σουηδοί δεν είδαν ποτέ τους Φινλανδούς σαν κομμάτι τους ή μέρος του πολιτισμού τους. Εξ ου και η συνεχιζόμενη απέχθεια – στα όρια του μίσους - των Φινλανδόφωνων προς τους Σουηδόφωνους στη Φινλανδία, παρόλο που τώρα πια τους ενώνει ιστορική συνείδηση.

Ένας άλλος λόγος που έπαιξε μεγάλο ρόλο στην ανεξαρτητοποίηση της Φινλανδίας, ήταν η στάση του Λένιν. Η πρώτη σκέψη των Φινλανδών ήταν η επανενσωμάτωση με τη Σουηδία. Η Ρωσία παράλληλα, την ίδια εποχή, ζούσε την Οκτωβριανή Επανάσταση και τον Εμφύλιο Πόλεμο και οι Φινλανδοί πίστεψαν, ότι οι Ρώσοι δεν θα είχαν χρόνο να ασχοληθούν μαζί τους και θα αποδέχονταν το τετελεσμένο, χωρίς να θέλουν άλλη μια σύγκρουση με τη Σουηδία. Ο Λένιν όμως τους πληροφόρησε, ότι αν

ενσωματωθούν με τη Σουηδία, θα στείλει στρατεύματα για την καταστολή της επανάστασης, οπότε οι Φινλανδοί έδειξαν για πρώτη φορά αυτό που θα μείνει στη συνέχεια γνωστό ως διπλωματικός και ιστορικός όρος, τη «φινλανδοποίηση», δηλαδή, τον συμβιβασμό μπροστά στη θέληση του ισχυρότερου, με συνέπεια την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας τους και παράλληλα, την ουδετερότητα από κάθε μορφής εχθροπραξίες.

Μια ακόμα συγκυρία υπήρξε η φινλανδική δημοκρατία. Ενώ οι Φινλανδοί ευχόντουσαν την ανεξαρτητοποίηση, ουσιαστικά έβλεπαν προς μια επανένωση με τη Σουηδία και δεν ήταν έτοιμοι για μια ανεξάρτητη κατάσταση. Έτσι στην αρχή – και πάντα έχοντας σαν πρότυπο τη Σουηδία – αποφάσισαν βασιλεία, αλλά ο υποψήφιος βασιλιάς, ο Γερμανός πρίγκιπας Φρειδερίκος Κάρολος, έτυχε να αρρωστήσει βαριά και η ανάρρωσή του να πάρει πολύ χρόνο. Κάπως έτσι οι Φινλανδοί αποφάσισαν ότι καλή είναι και η δημοκρατία και κάπως έτσι «γεννήθηκε» η φινλανδική δημοκρατία, μέσα από τύχη και ιστορικές συγκυρίες. Παρενθετικά, λίγο μετά την ανακήρυξη της φινλανδικής δημοκρατίας, ο Γερμανός πρίγκιπας πέθανε.

Αμέσως μετά την ανεξαρτητοποίηση, ακολούθησε ένας από τους πιο αιματηρούς εμφυλίους στην ιστορία - και αυτό επειδή διήρκησε μόνο λίγες βδομάδες - με χιλιάδες θύματα και απάνθρωπες πράξεις δολοφονίας, κυρίως από την πλευρά των λευκών του στρατάρχη Μανερχέιμ. Οι μνήμες του εμφυλίου και τα πάθη είναι δυστυχώς ζωντανά ακόμα και σήμερα και μάλιστα με την αναζωπύρωση του φασιστικού ακροδεξιού ρεύματος, έχουν και πάλι ενισχυθεί. Το 1939, έγινε ο πρώτος Φινλανδο-Ρωσικός πόλεμος, με αποτέλεσμα την ήττα των Φινλανδών. Και οι δυο χώρες τον αποκαλούν «πατριωτικό πόλεμο» και οι δυο πλευρές έχουν τη δική τους πλευρά αλήθειας, αποτέλεσμα έρευνας όμως, καθώς και προσωπική μου άποψη είναι, ότι οι περισσότερες και μεγαλύτερες αλήθειες γέρνουν προς τη ρωσική πλευρά. Οι Φινλανδοί, σε αυτόν τον πόλεμο, είχαν στο πλευρό τους τη Ναζιστική Γερμανία και ανταπέδωσαν την υποχρέωση, όχι μόνο φιλοξενώντας ναζιστικά στρατεύματα, αλλά και συμμετέχοντας ενεργά στην επιχείρηση Μπαρμπαρόσα και στην πολιορκία του Λένινγκραντ (Αγία Πετρούπολη), γινόμενοι ουσιαστικά συνεργοί στην απάνθρωπη σφαγή που έγινε.

Με το τέλος του πολέμου, οι Φινλανδοί βρίσκονται με την πλευρά

των ηττημένων, υπό τον έλεγχο της Ρωσίας, πληρώνοντας πολεμικές αποζημιώσεις και ζώντας στη σκιά της Σοβιετίας για πολλά χρόνια, γεγονός που τους οδηγεί στην απομόνωση από τον υπόλοιπο κόσμο. Η απομόνωση τελειώνει με το τέλος της ΕΣΣΔ και η Φινλανδία από το 1991, ξεφεύγει από τη ρωσική επιρροή και έλεγχο και αρχίζει να ενσωματώνεται στο διεθνές γίγνεσθαι, συμπεριλαμβανόμενης και της εισόδου της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με πρόταση της Ελλάδας, το 1995. Χαρακτηριστικό της απομόνωσης της Φινλανδίας αποτελεί το γεγονός ότι, μέχρι το 1992, δεν είχε αρθεί η εμπόλεμη κατάσταση με Βρετανία, Γαλλία και ΗΠΑ και ότι όλες οι εισαγωγές και εξαγωγές της σε προϊόντα ήταν ελεγχόμενες από τη Ρωσία, που παρακρατούσε μεγάλο μέρος της παραγωγής της, υπό μορφήν πολεμικής αποζημίωσης.

Η Φινλανδία, μετά την απομόνωση, πέρασε μια μεγάλη περίοδο οικονομικής ακμής, που διαταράχθηκε στα τέλη του '90 με το τραπεζитικό μπαλόνι, αλλά και που πολύ γρήγορα, με τη βοήθεια της Σουηδίας, ξεπεράστηκε.

Είναι χώρα αγροτική, με παραγωγή κυρίως σε ξυλεία και αλιεία. Έχει επενδύσει στην τεχνολογία και έχει διεθνή παρουσία με εταιρίες όπως η KONE, εταιρία κατασκευής ανελκυστήρων και φυσικά, η NOKIA. Σήμερα η Φινλανδία βρίσκεται πάλι μπροστά σε οικονομική κρίση, αλλά το κυριότερο, μπροστά σε μια έντονη κοινωνικο-πολιτική κρίση, με ανησυχητική αύξηση των ακροδεξιών, ρατσιστών Αληθινών/γνήσιων Φινλανδών, που είναι το δεύτερο κόμμα και συνέταιρος στην φινλανδική κυβέρνηση.

Αυτά τα λίγα σαν εισαγωγή για τις χώρες τις Σκανδιναβίας.

Μετανάστευση - πρώτες οδηγίες

Τον τελευταίο καιρό και ήδη από τους τελευταίους μήνες του 2015, έχω αρχίσει πάλι να παίρνω μηνύματα και μείλ από κόσμο στην Ελλάδα, που ζητάνε πληροφορίες για μετανάστευση στη Σκανδιναβία. Σε σχέση με ανάλογα γράμματα που έπαιρνα πριν από το 2014, κάποια πράγματα έχουν αλλάξει. Τώρα πια, δεν τίθεται η αμφισβήτηση του πράττω σωστά ή λάθος. Τώρα, σχεδόν όλα είναι στο πνεύμα του «πρέπει να φύγω από δω, τώρα».

Δυστυχώς, τα πράγματα έχουν αλλάξει κι από την άλλη πλευρά. Η μετανάστευση τώρα πια δεν είναι τόσο εύκολη και το Μάαστριχτ λειτουργεί μεν στη θεωρία, αλλά πολύ λίγο στην πράξη. Ένα απλό παράδειγμα. Ναι, σύμφωνα με το Μάαστριχτ και σε αντίθεση με κατοίκους εκτός της ΕΕ, δεν χρειάζεται άδεια παραμονής και εργασίας για να έρθεις στη Φινλανδία, στη Σουηδία ή τη Δανία. Αλλά – και δυστυχώς αυτό είναι ένα γιγάντιο αλλά – αν δεν μπορείς να αποδείξεις ότι θα συντηρήσεις τον εαυτό σου, δεν παίρνεις άδεια εγκατάστασης.

Άδεια εγκατάστασης (registration) είναι κάτι που έχουν ακόμα και οι αυτόχθονες και θα μπορούσες να πεις ότι είναι κάτι αντίστοιχο με την αστυνομική ταυτότητα που όλοι έχουμε στην Ελλάδα. Πώς μπορείς όμως να αποδείξεις, ότι μπορείς να συντηρήσεις τον εαυτό σου; Δουλειά. Χρειάζεσαι δουλειά και μάλιστα με συμβόλαιο ενός τουλάχιστον χρόνου, επίσημα υπογεγραμμένο και κατατεθειμένο στην εφορία (σε κάποιες περιπτώσεις γίνονται δεκτά και τα εξάμηνα). Αυτό εξαρτάται από τον... υπάλληλο και θα έχω την ευκαιρία να εξηγήσω στη συνέχεια, τι εννοώ.

Όταν το συμβόλαιο κατατίθεται στην εφορία, παίρνεις τον αριθμό ασφάλισης, κάτι σαν τον αριθμό ΑΜΚΑ. Αυτός ο αριθμός είναι και φορολογικό μητρώο και τα πάντα. Δεν υπάρχουν άλλοι αριθμοί που να χρειάζεται να δηλώνεις σε οποιαδήποτε συνδιαλλαγή σου και ειδικά με το Δημόσιο. Ακόμα και για το αντίστοιχο ΙΚΑ ή τα νοσοκομεία, αυτός ο αριθμός καλύπτει τα πάντα.

Έχοντας λάβει αυτόν τον αριθμό, ακολουθούν κοινότητα/δημαρχείο και αστυνομία, για να πάρεις την άδεια εγκατάστασης/παραμονής/ταυτότητα. Στο μεταξύ όμως, έχοντας αυτόν τον αριθμό και το συμβόλαιο εργασίας, αρχίζεις να μπαίνεις (μετά από αίτησή σου πάντα) στο εθνικό σύστημα υγείας και επιπλέον, σου δίνεται η δυνατότητα να ανοίξεις τραπεζικό λογαριασμό και κυρίως, να νοικιάσεις σπίτι. Χωρίς ΑΜΚΑ και ταυτότητα, στην ουσία είσαι τουρίστας, χωρίς τα δικαιώματα των ντόπιων και ναι μεν με ευρωπαϊκό διαβατήριο, που όμως στην πράξη έχει την ίδια αξία με το διαβατήριο του Γιαπωνέζου τουρίστα. Η μόνη διαφορά, ότι δεν περιμένεις στην ουρά για έλεγχο διαβατηρίων και δεν περνάνε οι αποσκευές σου τελωνείο, αν και αυτό σταδιακά αλλάζει, καθώς τώρα πλέον κάνουν επιλεκτικούς ελέγχους και πολύ φοβάμαι ότι σε αυτούς, σύντομα θα συμπεριληφθούν και οι Έλληνες, καθώς υπάρχει έντονη ανησυχία για... «λαθροπρόσφυγες».

Παρενθετικά, όταν εγώ ήρθα στη Σκανδιναβία, αυτές οι ταυτότητες ήταν ακριβώς οι ίδιες για ντόπιους και ξένους και εξαιρούνταν μόνο οι πρόσφυγες. Τώρα οι ξένοι έχουν διακριτά διαφορετικές ταυτότητες – ακόμα και στο χρώμα - που αναφέρουν και την εθνικότητά τους. Τι σημαίνει αυτό; τα τελευταία χρόνια, το βλέπεις στο βλέμμα του Φινλανδού υπαλλήλου, στο αντίστοιχο ΙΚΑ, μόλις βλέπει ότι είσαι Έλληνας. Και μάλιστα πίσω από το βλέμμα, μαντεύεις και το τι σκέφτεται και το τι θα ακολουθήσει. Ένα δείγμα του πόσο έχουν αλλάξει τα πράγματα.

Σταδιακά γίνεσαι μέρος του συστήματος και έχεις δικαιώματα σε επιδόματα και κυρίως - και αυτό είναι πολύ σοβαρό - σε προγράμματα εκπαίδευσης, που μπορεί να συμπεριλαμβάνουν ακόμα και ανώτερη εκπαίδευση. Για να αποφύγουμε ηλίθιες ερωτήσεις – δυστυχώς τις έχω ακούσει αρκετές φορές – **ΟΧΙ**, δεν δικαιούσαι άμεσα επίδομα ανεργίας. Όπως θεωρητικά στην Ελλάδα και σε όλες τις άλλες χώρες που δίνουν

ανάλογα επιδόματα, πρέπει να έχεις κλείσει τουλάχιστον έναν χρόνο σε εργασία, για να το δικαιούσαι. **ΟΧΙ**, τα επιδόματα δεν είναι για πάντα, πρέπει να υπάρχει λόγος που εγκρίνεται ένα επίδομα και ελέγχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, από ανάλογα γραφεία (εδώ γίνεται από υπηρεσίες του αντίστοιχου ΙΚΑ). Το ποσό αυτών των επιδομάτων είναι μεν μεγαλύτερο ακόμα και από μερικούς ελληνικούς μισθούς, αλλά οι εδώ άνεργοι δεν ζουν στην Ελλάδα, δεν πηγαίνουν σε ελληνική λαϊκή αγορά και πάνω από όλα, δεν πληρώνουν ελληνικά ενοίκια. Το ποσό είναι ίσα ίσα για να σε συντηρεί, μέχρι να βρεις την επόμενη δουλειά και είναι αρκετό για να ζεις μια στοιχειωδώς αξιοπρεπή ζωή, χωρίς κανένα περιττό έξοδο. Τίποτα περισσότερο.

Τα ανήλικα παιδιά ανήκουν σε μια άλλη κατηγορία. Από την στιγμή που η οικογένεια θα μπει στο σύστημα, απολαμβάνουν όλα όσα απολαμβάνουν και τα αντίστοιχα ντόπια συνομήλικά τους. Εδώ δεν υπάρχουν όρια σύγκρισης σε τίποτα απολύτως. Τα παιδιά προστατεύονται με κάθε τρόπο κι αν χρειαστεί για την προστασία τους να παρέμβει η πολιτεία (πάλι μέσω του παντοδύναμου αντίστοιχου ΙΚΑ), το κάνει.

Αλλά ας επιστρέψουμε στους τρόπους, με τους οποίους μπορείς να αποδείξεις ότι μπορείς να συντηρηθείς, προκειμένου να μπεις στο σύστημα. Μετά την εύρεση εργασίας, ο αμέσως επόμενος τρόπος είναι money-money-money. Ελληνιστί λεφτά! Κατάθεση σε σκανδιναβική τράπεζα, κάτι σαν εγγύηση, μίνιμουμ 20,000 ευρώ. Τις περισσότερες φορές – τουλάχιστον αυτό φαντάζομαι – θα συνοδεύεται και με κάποιο πλάνο επένδυσης. Με αυτόν τον τρόπο πολλοί Ρώσοι έχουν πάρει άδεια παραμονής. Και ναι, μην σας ξενίζει, ισχύει για όλους όσους θέλουν να μεταναστεύσουν και δεν περιορίζεται στους πολίτες μη ΕΕ.

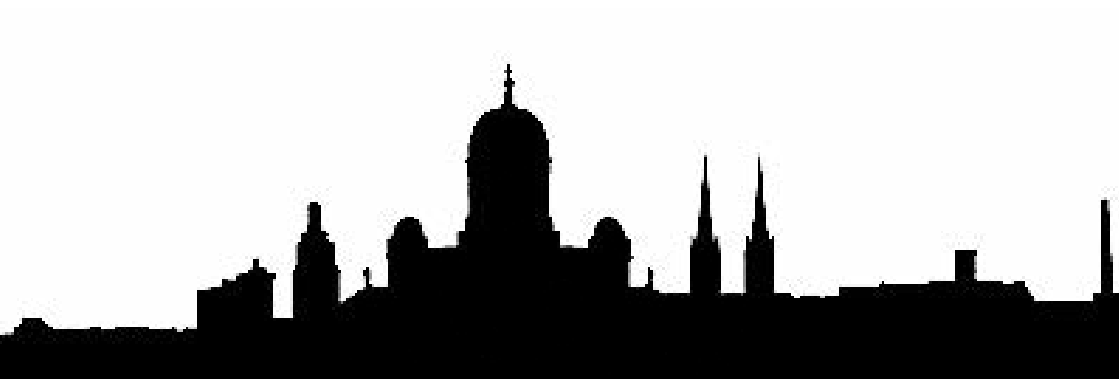
Τέλος, υπάρχει πάντα ο τρόπος... γάμος ή όπως είχα γράψει πολύ παλιά σε ένα άρθρο μου σε φινλανδικό έντυπο, οι I love refugees. Εδώ τα πράγματα δεν ήταν ποτέ η πιο σίγουρη οδός, γιατί ναι μεν μπαίνεις στο σύστημα πιο γρήγορα, εφόσον ο/η σύντροφος εγγυάται για σένα, αλλά την ίδια κιόλας στιγμή πρέπει και εσύ να κάνεις τα διαδικαστικά, δουλειά/ γλώσσα κλπ. Επιπλέον, δεν αρκεί το «γνωριστήκαμε στην παραλία, ήταν το φεγγάρι όμορφο και τα φτιάξαμε», αλλά η παραμονή στη χώρα θα πρέπει να δικαιολογείται και νομικά. Για να το κάνω πενηνταράκια, το

καμάκι δεν φτάνει, θέλει και στεφάνι. Παρόμοια υποκατηγορία αποτελούν και οι συγγενείς. Αυτό που θέτει σε πλεονεκτικότερη θέση όσους έχουν συγγενείς στη χώρα υποδοχής, από εκείνους που δεν έχουν, είναι ότι στην πρώτη περίπτωση, λόγω των γνωριμιών αυτών που ζουν εδώ ή που έχουν γνώση του «εδώ», ο νεοφερμένος μπορεί να αποκατασταθεί εργασιακά ταχύτερα, όπως και να φιλοξενηθεί για το πρώτο τουλάχιστον διάστημα, καθώς ειδικά η στέγη είναι πολύ ακριβή στη Σκανδιναβία. Από την άλλη πλευρά όμως – και δυστυχώς η εμπειρία μου το έχει δείξει πολλές φορές να συμβαίνει – συχνά αυτοί οι συγγενείς προκαλούν περισσότερο κακό παρά καλό, με τον νεοφερμένο να εξελίσσεται σε φτηνό υπηρετικό προσωπικό και με τον εκβιασμό μονίμως πάνω από το κεφάλι του, ότι... θα χάσει την ταυτότητα και ότι δεν μιλάει τη γλώσσα.

Υπάρχει τώρα και ένας έμμεσος τρόπος και είναι αυτός που συνιστώ σε νεότερους, πάντα ανάλογα με την οικονομική τους κατάσταση και την πραγματική τους θέληση για μετανάστευση. Μεταπτυχιακά ή ειδικότητα. Στη Σκανδιναβία, τουλάχιστον ακόμα, η παιδεία είναι δωρεάν (πολύ φοβάμαι, ότι σύντομα δεν θα ισχύει στη Φινλανδία και έχει ήδη ανακοινωθεί, ότι από το 2017, οι εκτός ΕΕ που θέλουν να σπουδάσουν στη χώρα, θα πρέπει να πληρώνουν 8,000 ευρώ ανά έτος). Υπάρχουν δεκάδες μεταπτυχιακά προγράμματα ή εξειδικεύσεις, με έναν μεγάλο αριθμό από αυτά στα αγγλικά, ειδικά στη Σουηδία. Μια μικρή έρευνα στα σάιτ των πανεπιστημίων θα βοηθήσει. Παράλληλα, υπάρχουν οι φοιτητικές εστίες – φυσικά, με τους αντίστοιχους κανόνες και περιορισμούς – καθώς και τα διάφορα φοιτητικά φόρουμ, που ψάχνουν για συγκατοίκους.

Αυτή η περίπτωση είναι με έναν σμπάρο, τρία τρυγόνια. Πρώτον, ένα μεταπτυχιακό σε μια από τις σκανδιναβικές χώρες, που τα πανεπιστήριά τους απολαμβάνουν παγκόσμια αναγνώριση. Δεύτερον, η ευκαιρία να μάθεις τη γλώσσα, ακόμα και από επιδοτούμενα προγράμματα μέσα στο πανεπιστήμιο, έχοντας ταυτόχρονα την ευκαιρία να μπεις στην τοπική ζωή από το παράθυρο και να αρχίσεις να αντιλαμβάνεσαι την τοπική κουλτούρα μέσα από ένα προστατευμένο περιβάλλον. Τέλος τρίτον, η άνεση του χρόνου να βρεις δουλειά, χωρίς εξωτερικές πιέσεις, που και αυτή μπορεί να έρθει μέσω των σπουδών και του πανεπιστημίου.

Μια λεπτομέρεια. Τα Σουηδόφωνα πανεπιστήμια της Φινλανδίας (που θεωρούνται και τα καλύτερα, όπως αυτό της συμπρωτεύουσας Τούρκου) δέχονται ευκολότερα στα προγράμματά τους ξένους φοιτητές, αυτό όμως απαιτεί γνώση Σουηδικών, σε βασικό τουλάχιστον επίπεδο για την αρχή.

Προετοιμασίες και εργασία

Στο προηγούμενο κεφάλαιο, αναφέρθηκαν οι τρόποι μέσω των οποίων μπορεί κάποιος να μεταναστεύσει στη Σκανδιναβία, καθώς και οι πρώτες διαδικασίες που πρέπει να ακολουθήσει, ώστε αυτή η μετανάστευση να αποκτήσει νομιμότητα και ο μετανάστης να μπει στο σύστημα. Για να υπενθυμίσω, οι βασικοί τρόποι είναι δουλειά, χρήμα, συγγενείς/γάμος, φοιτητής. Η δουλειά συνεχίζει να είναι ο πιο ασφαλής τρόπος.

Ο ιδανικός τρόπος είναι να έχεις βρει δουλειά πριν έρθεις στη Σκανδιναβία και αυτό ισχύει κυρίως για ειδικευμένους πτυχιούχους. Οι περισσότερες μεγάλες εταιρίες έχουν ιστοσελίδα και μάλιστα σελίδα, στην οποία κατά περιόδους ανακοινώνουν τις ανάγκες τους για προσλήψεις και τις ειδικότητες που ζητούν. Τις περισσότερες φορές, αυτές οι ανακοινώσεις είναι στην τοπική γλώσσα, αλλά υπάρχουν και πολλές αγγελίες στα Αγγλικά. Επιπλέον, υπάρχουν πολλά προγράμματα μετάφρασης στο ίντερνετ, που θα μπορούσαν να βοηθήσουν, πιθανώς όχι για να μεταφράσουν σωστά μια αγγελία, αλλά ικανά ώστε να καταλάβετε το γενικό νόημα αυτού που ζητείται. Αυτό πάλι δεν σημαίνει ότι χρειάζεται να περιμένετε να βρείτε αγγελία για να στείλετε ένα βιογραφικό, ειδικά σε μια εταιρία που ενδεχομένως σας ενδιαφέρει και είναι μέσα στα όρια της ειδικότητάς σας.

Επειδή έχω δει αρκετά ελληνικά βιογραφικά, αν θέλετε να στείλετε βιογραφικό σε σκανδιναβική εταιρία, προτείνω να το κάνετε όσο πιο «ψυχρό» γίνεται και να αναφέρεστε σε δεδομένα, χωρίς να προσπαθείτε να τα «στολίσετε». Αναφέρετε τα προσωπικά σας στοιχεία: όνομα, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, διεύθυνση και τρόπους επικοινωνίας (στρατιωτική υπηρεσία, όνομα πατρός ή μητρός δεν χρειάζονται). Στη συνέχεια, αναφέρετε την εκπαίδευση, ξεκινώντας από το ανώτερο

πτυχίο και συνεχίζοντας με τα υπόλοιπα. Στο πτυχίο, η αναφορά πάνω σε τι ήταν το κυρίως θέμα σας (major) είναι σημαντική, καθώς και τυχόν δημοσιεύσεις, που θα ήταν καλό να αναφερθούν. Το Γυμνάσιο που τελειώσατε δεν χρειάζεται, ακόμα κι αν είναι κάποιο Πρότυπο. Για να έχετε ανώτερο πτυχίο, προφανώς και έχετε περάσει από Γυμνάσιο. Ο ντόπιος δεν γνωρίζει τα ελληνικά Πρότυπα σχολεία και άλλωστε, θεωρεί τα τοπικά πολύ ανώτερα. Στη συνέχεια, αναφέρετε πόσες γλώσσες μιλάτε, με ένδειξη επιπέδου (μητρική, πολύ καλά, καλά, μέτρια).

Εμπειρία σε προγράμματα, αν η δουλειά συμπεριλαμβάνει χρήση κομπιούτερ. Αναφέρετε συγκεκριμένα προγράμματα (τα Windows δεν είναι πρόγραμμα, για να το βάλετε στην κορυφή). Αν έχετε κάποιο από τα certificate γνώσης, που δίνουν εταιρίες όπως η Microsoft, καλό θα ήταν να το αναφέρετε. Παρενθετικά, πολλές εταιρίες όπως η Microsoft, δίνουν αυτές τις βεβαιώσεις ακόμα και με διαδικτυακά τεστ.

Στη συνέχεια, αναφέρετε την επαγγελματική σας εμπειρία και πάλι με την πιο πρόσφατη στην κορυφή. Επωνυμία εταιρείας ή οργανισμού, χρονική περίοδος και ειδικότητα μέσα στην εταιρεία. Εάν ο Σκανδιναβός που θα το διαβάσει θέλει λεπτομέρειες – μην σας απασχολεί, θα ρωτήσει. Χόμπι, ενδιαφέροντα κλπ. δεν είναι απαραίτητο να αναφερθούν και το διάβασμα (που έχω δει σε μερικά) δεν είναι χόμπι.

Οι Σκανδιναβοί εκτιμούν ιδιαίτερως την αναφορά σε συστάσεις, στο τέλος ενός βιογραφικού. Δεν είναι απαραίτητο να συμπεριλάβετε συστατικές επιστολές. Το όνομα, το επάγγελμα και οι τρόποι επικοινωνίας αρκούν, καλό όμως θα ήταν σε περίπτωση συνέντευξης, να έχετε μαζί σας αυτές τις επιστολές, μεταφρασμένες στα Αγγλικά.

Στο τέλος του βιογραφικού αναφέρονται πιθανές προσωπικές ιστοσελίδες ή portfolios. Γραφίστες, φωτογράφοι κλπ. καλό θα ήταν να επισυνάψουν σε μορφή PDF το portfolio τους.

Τέλος, το βιογραφικό καλό θα ήταν να σταλεί σε μορφή PDF και όχι MSWord. Ο λόγος είναι απλός. Τα PDF προσαρμόζονται στην οθόνη και στον εκτυπωτή αυτού που τα λαμβάνει και έτσι δεν αλλάζει η λογική, βάσει της οποίας έχει γραφτεί το βιογραφικό.

Ουσιαστικά, το βιογραφικό καλό θα ήταν να είναι λιτό, περιεκτικό και ακριβές. Το σημαντικό είναι το εισαγωγικό σημείωμα. Αυτό θα κάνει τον άλλον να ανοίξει το βιογραφικό και αυτό, κυρίως για να επιβεβαιώσει αυτά που μόλις διάβασε. Το εισαγωγικό σημείωμα δεν μπορεί να είναι πάνω από 5 παραγράφους, όπου αναφέρονται τα πιο σημαντικά σημεία εκπαίδευσης και εμπειρίας και οι λόγοι που θέλετε αυτήν τη δουλειά, σε αυτήν τη συγκεκριμένη εταιρεία ή οργανισμό. Από εμπειρία μπορώ να πω, ότι ενώ οι Φινλανδοί, κρίνοντας από τα στερεότυπα για τον εαυτό τους, αρέσκονται σε αυτά τα σημειώματα σε λέξεις όπως «πρόκληση ή σκληρή δουλειά», οι Νορβηγοί, οι Δανοί και κυρίως οι Σουηδοί, είναι πιο ανοιχτοί σε λέξεις όπως «πρωτοβουλία». Επιπλέον, ειδικά οι Σουηδοί είναι ανοιχτοί και σε μικρές δόσεις χιούμορ. Αυτό το τελευταίο το αποφεύγετε με κάθε τρόπο με τους Φινλανδούς, θα το θεωρήσουν μη σοβαρό. Χιούμορ το αποφεύγετε και σε ενδεχόμενη συνέντευξη με Φινλανδούς.

Αν καταφέρετε να μαζέψετε δυο - τρεις συνεντεύξεις, τότε υπάρχουν δυο περιπτώσεις. Ή ένα σύντομο ταξίδι με όλες τις συνεντεύξεις μέσα σε μια δυο μέρες ή μέσω Skype. Υπάρχουν πολλές εταιρίες που χρησιμοποιούν το Skype για συνεντεύξεις και δεν το κάνουν μόνο για όσους προέρχονται από το εξωτερικό, αλλά επειδή και οι ίδιοι συχνά αλλάζουν πόλεις για επαγγελματικούς λόγους. Εάν φτάσετε σε συνέντευξη, θυμηθείτε πως ισχύει ό,τι και στο βιογραφικό, λίγα λόγια, λιτά και με ακρίβεια. Παράλληλα ενώ Σουηδοί και Δανοί μιλούν πολύ καλά Αγγλικά σε σημείο να ακούγονται Εγγλέζοι – ακόμα κι όταν δεν έχουν πατήσει ποτέ το πόδι τους σε αγγλόφωνη χώρα – Φινλανδοί και Νορβηγοί, και ειδικά οι Φινλανδοί, έχουν έντονα ξένη προφορά και τις περισσότερες φορές, μαντεύεις τι θέλουν να πουν. Αυτό σημαίνει μεγάλη προσοχή σε αυτά που λένε και σε αυτά που τους λέτε. Να είστε πάντα βέβαιοι, ότι κατάλαβαν τι είπατε. Για τους Φινλανδούς θα βρείτε παράξενο που, παρόλο ότι θεωρούν τη χώρα τους τέλεια, η ερώτηση που επαναλαμβάνουν σε μια συνέντευξη είναι, γιατί θέλετε να μετοικήσετε σε μια χώρα που έχει αρκτικό κλίμα και σκοτάδι, από μια χώρα με ήλιο και μόνιμα καλοκαίρι (όπως θέλουν τα στερεότυπά τους για την Ελλάδα).

Στις αγγελίες – καθώς και στην πρώτη συνέντευξη – οι περισσότερες εταιρείες ζητάνε να συμπεριλάβετε και το ποσό που περιμένετε να πάρετε. Σημαντικό, θυμηθείτε πως, όταν μιλάνε για μηνιαίο στη Σκανδιναβία, δεν

μιλάνε για το καθαρό, αλλά για το μικτό ποσό, άρα σε ό,τι θα ακούσετε, θα πρέπει να αφαιρέσετε ένα περίπου 35-40% που θα πάρει η εφορία και το αντίστοιχο ΙΚΑ ή τουλάχιστον να το ξεκαθαρίσετε. Αυτό, για να μη νομίζετε πως όταν ακούσετε 2000, θα πάρετε και 2000. Πριν συμφωνήσετε σε κάποιο ποσό, καλό θα ήταν να έχετε μια εικόνα ως προς το πόσο είναι το μέσο ποσό, που παίρνει ένας αντίστοιχός σας στη συγκεκριμένη χώρα και ποια είναι τα μέσα έξοδα κάποιου σε αυτήν τη χώρα. Μην σας παρασύρει το γεγονός, αν ενδεχομένως η προσφορά είναι μεγαλύτερη από μια αντίστοιχη στην Ελλάδα. 1000 ευρώ μπορεί να ακούγονται καλά στην Ελλάδα σαν πρώτος μισθός, με αυτά τα λεφτά εδώ όμως, θα χρειαστείτε δεύτερη δουλειά για να πληρώσετε μόνο το ενοίκιο σας.

Αυτή είναι η μια πλευρά. Η άλλη είναι ότι εδώ, και κυρίως στη Φινλανδία, ΔΕΝ υπάρχει νομικά κατοχυρωμένος κατώτερος μισθός. Ο καθένας λειτουργεί για τον εαυτό του. Αυτό σημαίνει ότι και ο εργοδότης, που δεν είναι κανένας αθώος άγγελος, όταν θα βρεθεί μπροστά σε έναν Έλληνα, που σύμφωνα με τα στερεότυπά του έρχεται από μια πτωχευμένη χώρα με την ανεργία στα ύψη, αυτό που βλέπει μπροστά του είναι φθηνό εργατικό δυναμικό και θα προσπαθήσει να σας πείσει, πως αυτό που σας προσφέρει, είναι καλύτερο από αυτό που θα παίρνατε στην Ελλάδα. Το σημείο αυτό χρειάζεται μεγάλη προσοχή.

Ένα τελευταίο για τους πτυχιούχους. Η γλώσσα είναι απαραίτητη σε ό,τι δουλειά και να ψάχνεις ή να κάνεις, αλλά σε μερικές περιπτώσεις έπεται και μπορεί να γίνει πολύ αργότερα. Δάσκαλοι, γιατροί, καθηγητές, ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι, νομικοί κλπ. φαντάζομαι, αντιλαμβάνεστε, χωρίς να το εξηγήσω, πως χωρίς γλώσσα, έστω και σε μέτρια επίπεδα, δεν πάτε πουθενά. Και μην ονειρεύεστε κάποιοι αγγλόφωνα σχολεία ή ελληνικά μαθήματα. Αγγλόφωνα και διεθνή σχολεία υπάρχουν, είναι λίγα και οι αγγλόφωνοι (Άγγλοι, Αμερικανοί, Αυστραλοί, Καναδοί) υποψήφιοι δάσκαλοι και καθηγητές, πολλοί. Οι δε ελληνικές κοινότητες, με εξαίρεση της Σουηδίας, είναι πολύ μικρές και υπάρχουν ήδη δάσκαλοι που μιλάνε και τις δυο γλώσσες, ώστε να αποτελούν μεγαλύτερη βοήθεια για τα δίγλωσσα παιδιά.

Τώρα, η ηλεκτρονική επικοινωνία στη Σκανδιναβία είναι πολύ μπροστά σε σχέση με την Ελλάδα, για παράδειγμα. Εδώ και τουλάχιστον μια δεκαετία,

όλες οι συναλλαγές γίνονται μέσω διαδικτύου και μάλιστα τράπεζες και ταχυδρομεία έχουν κλείσει πολλά υποκαταστήματά τους σε όλη τη Σκανδιναβία. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι έχουν αλλάξει και οι άνθρωποι. Ναι μεν η πρώτη επαφή γίνεται με email, αλλά η προσωπική επαφή είναι που μετράει και εδώ. Μεγάλες εταιρείες και πιο απρόσωπες, πιθανώς να μπορούν να διαπραγματευθούν μέσω Skype, αλλά το μεγαλύτερο ποσοστό θέλει την προσωπική επαφή. Και η προσωπική επαφή ισχύει πολύ περισσότερο για τις μικρότερες εταιρείες, που είναι και οι πιο πολλές. Παρακάτω θα αναφέρω συγκεκριμένο παράδειγμα.

Πρώτα όμως μερικές σημειώσεις ακόμα. Μην περιμένετε από όλες τις εταιρείες στις οποίες στείλατε επιστολή, να σας απαντήσουν αρνητικά ή θετικά. Ειδικά αν δουν ότι είστε ακόμα στο εξωτερικό, θα πρέπει να καλύπτετε πραγματική τους ανάγκη για να απαντήσουν. Οι περισσότερες το πιθανότερο να μην απαντήσουν ούτε καν αρνητικά. Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να απογοητευθείτε. Απλά, συνεχίστε να ψάχνετε. Αν βρίσκεστε ήδη στη χώρα (θα ακολουθήσει παράδειγμα με γνωστούς στη Φινλανδία), μην φοβηθείτε να πάτε απευθείας στην εταιρεία που σας ενδιαφέρει και να ζητήσετε να δείτε ή να κλείσετε ραντεβού με κάποιον υπεύθυνο. Μην ντραπείτε ή κάτι άλλο, δεν έχετε να χάσετε τίποτα και το πρώτο βήμα το έχετε ήδη κάνει, με το να έρθετε σε ξένη χώρα.

Αν δεν έχουν σκοπό να σας προσλάβουν θα το καταλάβετε αμέσως, γιατί θα προβάλλουν το επιχείρημα της γλώσσας. Σε προσωπικό επίπεδο, το πιο καλό επιχείρημα το άκουσα από μεγάλη εταιρεία που, όταν τους παρουσίασα διεθνές βραβείο από τη δουλειά μου και που για πρώτη φορά Φινλανδός πήρε στις αρχές του 2000, η απάντηση ήταν: *Λυπούμαστε, αλλά στη Φινλανδία δεν έχετε πάρει κάτι αντίστοιχο*. Σε άλλη εταιρεία, βλέποντας ότι το πτυχίο μου είναι από γνωστό βρετανικό Πανεπιστήμιο, μου έκαναν ανάλυση για το φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα και πόσο καλύτερα είναι τα φινλανδικά Πανεπιστήμια. Αυτό το ανέφερα, για να σας δείξω ότι καλό θα ήταν να μην υπερτονίσετε το Πανεπιστήμιο που τελειώσατε, ειδικά στους Φινλανδούς που πιστεύουν ότι δεν υπάρχει καλύτερο Πανεπιστήμιο από αυτό του Ελσίνκι, ακόμα κι αν οι ίδιοι το έχουν δει μόνο απ' έξω, όπως και καλύτερο Γυμνάσιο, από αυτό που οι ίδιοι τελείωσαν.

Και τώρα, το παράδειγμα που ανέφερα προηγουμένως και που πιθανώς θα απαντήσει σε πολλές ερωτήσεις. Ζευγάρι από την Ελλάδα γύρω στα 35, με ένα παιδί 4 ετών. Αυτός Πολιτικός Μηχανικός με εμπειρία σε γραφείο μελετών, εκείνη απόφοιτη Γυμνασίου με περιστασιακές δουλειές. Αν θυμάμαι καλά, η σχέση τους με το εξωτερικό περιοριζόταν σε ένα ταξίδι στην Ιταλία. Τη Φινλανδία τη βρήκαν ψάχνοντας στο ίντερνετ ένα μέρος για να μετοικήσουν, αποφασισμένοι να το κάνουν πάσει θυσία και πιστεύοντας ότι, αν όχι για τους ίδιους, έπρεπε να εξασφαλίσουν κάποιο μέλλον για το παιδί τους. Αυτά συνέβησαν πριν από 6 χρόνια περίπου.

Τον Ιούνιο έκαναν ένα πενθήμερο τουριστικό ταξίδι στη Φινλανδία, για να πάρουν μια γεύση από το Ελσίνκι και από τους ανθρώπους εκεί. Κυρίως όμως, για να πάρουν μια γεύση ως προς το τι θα χρειαστούν κατά το πρώτο διάστημα της παραμονής τους στη χώρα. Τέλη Σεπτεμβρίου, φόρτωσαν στο αυτοκίνητό τους ό,τι θεωρούσαν απαραίτητο, πήραν και το παιδί και ήρθαν οδικώς στη Φινλανδία. Παράλληλα, είχαν μαζί τους ένα χρηματικό ποσό, που με μεγάλη οικονομία θα τους βοηθούσε να επιβιώσουν για δυο μήνες.

Για τις δύο πρώτες εβδομάδες νοικιάσανε δωμάτιο σε ένα από τα self-service ξενοδοχεία που είναι πολύ φτηνά. Από την πρώτη κιόλας μέρα άρχισαν να χτυπάνε πόρτες όπου έβρισκαν. Λίγο η τύχη – πολύ η επιμονή, η γυναίκα βρήκε δουλειά με συμβόλαιο σε εστιατόριο, μέσα στην πρώτη εβδομάδα. Αμέσως άρχισαν οι διαδικασίες, εφορία, αστυνομία, δημαρχείο, για να μπει στο σύστημα. Την επόμενη βδομάδα, είχε αρχίσει να μπαίνει στο σύστημα και μετακόμισαν σε μια πανσιόν με πολύ χαμηλότερο ενοίκιο, όχι σε ιδιαίτερα καλή περιοχή, αλλά τουλάχιστον δεν ήταν ξενοδοχείο. Το παιδί με τη μητέρα μπήκε αυτόματα στο σύστημα, πράγμα που σήμαινε αμέσως νηπιαγωγείο, ιατρική κάλυψη και 120 (νομίζω) ευρώ το μήνα σαν επίδομα για τα έξοδά του (στη Φινλανδία το δικαιούνται όλοι οι κάτω των 18 ετών). Με τον χειμώνα να έχει ξεκινήσει για τα καλά, ο άντρας βρήκε δουλειά σε μια εταιρεία καθαρισμού στεγών και δρόμων από το χιόνι. Δουλειά που γίνεται συνήθως βράδυ, είναι επικίνδυνη και τρομακτικά κουραστική. Ταυτόχρονα και οι δυο τους δεν σταμάτησαν να ψάχνουν για καλύτερες δουλειές. Τον Γενάρη, ο άντρας βρίσκει δουλειά σε ινδικό εστιατόριο σαν βοηθός του βοηθού στο κέντρο του Ελσίνκι. Όχι, δεν είχε ιδέα από μαγειρέμα, αλλά τα λεφτά ήταν πιο καλά, το συμβόλαιο ετήσιο

και η δουλειά όχι τόσο επικίνδυνη. Το είδε σκληρά, θα μπω στο σύστημα και μετά βλέπουμε. Στο μεταξύ το παιδί έχει αρχίσει να προσαρμόζεται και ήδη έχει αρχίσει να συνεννοείται στα Φινλανδικά, σε σημείο να κάνει τον μεταφραστή στους γονείς. Έναν χρόνο αργότερα, αυτός έχει αρχίσει και βγάζει καλύτερα λεφτά και η γυναίκα του παραιτείται από το εστιατόριο και μπαίνει σε πρόγραμμα εκμάθησης της γλώσσας, επιδοτούμενο από το ταμείο ανεργίας. Αυτό σημαίνει καθημερινά δωρα μαθήματα για οκτώ μήνες. Γι' αυτό το διάστημα, η κυβέρνηση δίνει ένα επίδομα της τάξης των 600 ευρώ καθαρά το μήνα, αν θυμάμαι καλά. Την τελευταία περίοδο των μαθημάτων και με τη βοήθεια του γραφείου ανεργίας, οι μαθητές βρίσκουν δουλειά σε εταιρείες που συνεργάζονται με το Υπουργείο Εργασίας και το αντίστοιχο ΙΚΑ γι' αυτόν τον σκοπό.

Όταν εκείνη τελείωσε τα μαθήματα και ξανάρχισε να εργάζεται – νομίζω πάλι στο χώρο του φαγητού – ξεκίνησε εκείνος το ίδιο ακριβώς πρόγραμμα, παραιτούμενος από το ινδικό εστιατόριο και έχοντας γίνει πια ειδικός στο να φτιάχνει ρύζι και ψωμί ναν. Το παιδί συνέχισε κανονικά και τώρα πια συνεννοείται άνετα στα Φινλανδικά. Μόλις τελείωσε και αυτός με τα μαθήματα και με τη βοήθεια του γραφείου ανεργίας, είχε πια αναγνωρίσει και επίσημα το πτυχίο του και μπήκε δοκιμαστικά σε ένα γραφείο μελετών, με επιδότηση του Υπουργείου Εργασίας. Στους τρεις μήνες που τελείωσε η επιδότηση, του έκαναν πρόταση για μόνιμη θέση με μισθό ανάλογο των προσόντων του. Στο μεταξύ απέκτησαν και δεύτερο παιδί. Έχω καιρό να τους δω, αλλά ελπίζω να εκπλήρωσε και το κρυφό του όνειρο για ένα μεγαλύτερο και πιο εξειδικευμένο πτυχίο. Τώρα ανήκουν όλοι στο σύστημα, μιλούν τη γλώσσα και δεν διαφέρουν από τον μέσο Φινλανδό.

Τι σημαίνει να είσαι μετανάστης

Πριν ξεκινήσω με το τρίτο μέρος περί μετανάστευσης στη Σκανδιναβία, μια σημαντική εξέλιξη από τη Φινλανδία. Όπως πολλοί έχετε καταλάβει, αυτήν τη στιγμή γίνονται πολλές αλλαγές στη χώρα, που μέχρι πριν από λίγα χρόνια περηφανευόταν ότι ήταν η πιο δημοκρατική χώρα στον κόσμο και στην κορυφή της λίστας διαφάνειας. Εδώ και έναν χρόνο, στην καινούργια κυβέρνηση συμμετέχει το κόμμα των Αληθινών/Γνήσιων Φινλανδών, του Τίμο Σόϊνι. Ένα κόμμα ανοιχτά ξενοφοβικό, φιλανδοκεντρικό, αντιευρωπαϊκό, άκρα δεξιό και στην πραγματικότητα ρατσιστικό και κρυφο-ναζιστικό.

Αυτήν την στιγμή, εξωτερικά δείχνουν να έχουν στοχοποιήσει τους μουσουλμάνους και τους κάθε λογής πρόσφυγες, αλλά τα προηγούμενα πέντε χρόνια, κύριος στόχος τους ήταν η Ελλάδα και οι Έλληνες. Άλλωστε, αυτή η εμμονική ανθελληνική ρητορική τους, τους έδωσε το 17,7%, που τους έκανε δεύτερο κόμμα στη Φινλανδική Βουλή. Η ρητορική τους συμπεριελάμβανε από το: η μόνη λύση με την Ελλάδα είναι έξοδος από την ΕΕ και τα τανκς (δήλωση του υπαρχηγού Χάλα Άχο), μέχρι τα όσα έγιναν πριν από μερικούς μήνες με την άρνηση της Φινλανδίας στο Eurogroup, να πάρει η Ελλάδα χρήματα.

Το κακό αυτήν την στιγμή είναι, ότι οι Αληθινοί/Γνήσιοι Φινλανδοί είναι μεν το 1/3 της κυβέρνησης, αλλά σε μια κυβέρνηση που οι εταίροι φοβούνται τη συνεχή διαρροή ψηφοφόρων προς το φασιστικό κόμμα. Έτσι, έχουν κάνει όλοι μια στροφή ακροδεξιά και αφήνουν τον Σόϊνι να κάνει ό,τι θέλει. Και το κάνει. Στο πρώτο μέρος έκανα μια αναφορά στους lone refugees, αυτών που έχουν βρει τον έρωτα στη Φινλανδία - από όπου κι αν κατάγονται - ή αυτούς που έχουν συγγενείς στη Φινλανδία.

Με πρόταση των Αληθινών/Γνήσιων Φιλανδών, θέλουν να σταματήσει αυτή η «διευκόλυνση» προς τους lone refugees κι όποιος μετοικήσει στη Φινλανδία στο άμεσο μέλλον, θα πρέπει να μπορεί να αποδείξει πως θα επιβιώσει μόνος – μην αρχίσουμε πάλι τα ίδια, συμπεριλαμβάνονται και οι πολίτες της ΕΕ. Σημειωτέον, ότι δεν εξαιρούνται ούτε οι Φινλανδοί που θέλουν να επαναπατριστούν. Υπάρχουν ήδη πολλές αντιδράσεις, αλλά όπως πολλά από όσα έχουν αλλάξει τους τελευταίους μήνες, αυτό δεν σημαίνει απολύτως τίποτα. Ο Σόϊνι, με εκβιασμούς φανερούς και υπόγειους, έχει καθοδηγήσει ψηφοφορίες και αποφάσεις, που κάτω από άλλες συνθήκες θα ήταν απαράδεκτες, όπως οι τελευταίες που αποκλείουν τους μη Φινλανδούς (από όπου και να κατάγονται) από υποτροφίες και χρηματοδοτήσεις σε θέματα τέχνης.

Η απόλυτη αντίθεση έρχεται από τη γειτονική Σουηδία, όπου η κυβέρνηση χωρίς κάποια συγκεκριμένη αφορμή έκανε μια ανακοίνωση, πως παρατήρησε ότι επανενώσεις οικογενειών και lone refugees αντιμετωπίζουν δυσκολίες και έτσι αποφάσισε να επανεξετάσει τη διαδικασία, ώστε να ξεπεραστούν αυτές οι δυσκολίες και να γίνεται η επανένωση ζευγαριών και οικογενειών με μεγαλύτερη ταχύτητα. Τώρα, αν και αυτή ήταν έκτακτη επικαιρότητα στο θέμα της μετανάστευσης στη Σκανδιναβία, ήταν ταυτόχρονα και μια καλή εισαγωγή ως προς το τι θα αντιμετωπίσετε μπροστά σας, όσον αφορά υπηρεσίες και ανθρώπους.

Το πρώτο πράγμα που θα πρέπει να θυμάστε είναι, πως όταν εμείς φτιάχναμε την Ακρόπολη και κάναμε φιλοσοφία, αυτοί ΔΕΝ ζούσαν σε σπηλιές με αρκούδες. **Η κάθε χώρα, το κάθε έθνος, έχει το δικό του πολιτισμό και ιστορία, που είναι σε βάθος χρόνου, μερικές φορές πιο παλιός από τον δικό μας και σκέψεις τέτοιες δεν προσβάλλουν μόνο αυτούς που θέλουμε να μας φιλοξενήσουν, αλλά και εμάς, δείχνοντας απαράδεκτη άγνοια, όχι μόνο για την ιστορία τους, αλλά και για τη δική μας.** Σκεφτείτε μόνο, ότι οι Ινδοί ή η Πακιστανοί που τους κοιτάζουμε στην Ελλάδα, λες και είναι «δεύτερης διαλογής», έγραφαν ιστορία, όταν εμείς οι Έλληνες κυριολεκτικά ζούσαμε σε σπηλιές.

Το επόμενο που πρέπει να καταλάβετε είναι, ότι η συμπεριφορά μιας κοινωνίας ή μιας χώρας, αλλά και οι διαφορές της από τις άλλες, εξαρτάται από τέσσερα βασικά στοιχεία: τη γλώσσα, το κλίμα, τη θρησκεία και

τη γη. Αυτά τα στοιχεία ενώνουν ή χωρίζουν και ακόμα και η ιστορία πολλές φορές είναι αποτέλεσμα αποφάσεων ή επηρεασμών από αυτά τα στοιχεία. Χωρίς λοιπόν να λαμβάνετε υπ’ όψιν σας αυτά τα στοιχεία, ΜΗΝ κάνετε συγκρίσεις, δεν υπάρχουν. Ένα απλό παράδειγμα είναι το θέμα των σχολείων.

Τα σχολεία στη Σκανδιναβία είναι τρομακτικά οργανωμένα εσωτερικά. Σε σημείο – αυτό μάλιστα είχε κάνει εντύπωση στους δημοσιογράφους που είχαν έρθει στη Φινλανδία πριν από μια δεκαετία, όταν είχε γίνει θέμα η φινλανδική εκπαίδευση – τα παιδιά, όταν μπαίνουν στο σχολείο, να βγάζουν τα παπούτσια τους και να κυκλοφορούν είτε με παντοφλίτσες, είτε με τις κάλτσες τους. Ή το γεγονός, ότι τα σχολεία έχουν όλα κλειστά γυμναστήρια και αίθουσες αναψυχής. Κανένας όμως δεν σκέφτηκε να εξηγήσει, πως ο βασικότερος λόγος που συμβαίνει αυτό, είναι το γεγονός πως όταν έξω στο Ελσίνκι χτυπάει -25 για μέρες και το χιόνι φτάνει ένα μέτρο στο προαύλιο του σχολείου, αυτά τα παιδιά δεν μπορούν να κυκλοφορούν μέσα στο σχολείο με τα ρούχα και τις μπότες που κυκλοφορούν έξω. Σας βεβαιώ, ότι όλοι οι Φινλανδοί θα ήθελαν τα παιδιά τους να παίζουν αυτές τις ώρες στο προαύλιο, αλλά εδώ... δεν είναι Ελλάδα. Εδώ το λέμε για αστείο, αλλά μέχρις ενός σημείου ισχύει, λέμε «Καληνύχτα» τον Οκτώβριο και ξαναλέμε «Καλημέρα» τον Μάιο.

Πάμε σε ένα άλλο απλό παράδειγμα. Όχι εδώ ΔΕΝ υπάρχουν μήλα, αχλάδια και πορτοκάλια όλο το χρόνο, το καρπούζι το καλοκαίρι είναι πανάκριβο και πουλιέται σε κομμάτια και οι ντομάτες είναι μικρές και άγευστες. Ναι, αλλά έχετε δοκιμάσει τις «νέες» πατάτες ή την τεράστια επιλογή σε μούρα ή μανιτάρια; Στην Ελλάδα ο σολομός θεωρείται είδος πολυτελείας και εισάγεται από τη Σκανδιναβία, ενώ εδώ για τα περισσότερα σπίτια είναι το κυριακάτικο φαγητό. Όχι, δεν έχει σουβλάκι και μπουγάτσα. Εδώ έχει λουκάνικο με πολλή μουστάρδα (τοπική και υπέροχη) και πίτες της Καρέλλιας για τη Φινλανδία. Το ίδιο ισχύει σχεδόν με τα πάντα.

Αυτό που προσπαθώ να πω, είναι αυτό που έλεγαν και οι αρχαίοι Ρωμαίοι, **όταν είσαι στη Ρώμη να φέρεις σαν Ρωμαίος**. Δεν αρκεί να πάρεις την άδεια εγκατάστασης, πρέπει και να ζήσεις εδώ και αυτό έχει απαιτήσεις που πρέπει να σεβαστείς, κυρίως για τη δική σου καλή διαβίωση.

Αλλά πριν φτάσουμε στην προσωπική επιβίωση, ας επιστρέψουμε στη σχέση με τις υπηρεσίες και τους ντόπιους. Σε σχέση με τις υπηρεσίες, πρέπει να θυμάστε κάτι που ισχύει και στην Ελλάδα. Νόμοι και κανονισμοί υπάρχουν παντού και όλοι είναι φτιαγμένοι για να προστατεύουν και να διαφυλάττουν το δίκαιο. Το θέμα δεν ήταν ποτέ με τους νόμους, αλλά με εκείνους που τους εκτελούν, τους εφαρμόζουν και με τους οποίους εσείς θα χρειαστεί να συνδιαλλαγείτε. Στη Σκανδιναβία, όπως ακριβώς και στην Ελλάδα, υπάρχουν υπάλληλοι ανελαστικοί, χοντροκομμένοι, τεμπέληδες, ξενοφοβικοί, ρατσιστές και ό,τι άλλο θέλετε. Ταυτόχρονα, υπάρχουν υπάλληλοι ήρεμοι, που βοηθάνε, που βρίσκουν παραθυράκια, που είναι ελαστικοί σε κάτι που μπορεί να σας λείπει ή κάτι που δεν γνωρίζατε.

Αν πέσετε στην πρώτη περίπτωση – και το συμβουλεύουμε όλοι οι παλαιότεροι στους νεότερους, κυρίως γιατί μας έχει συμβεί και το έχουμε κάνει και οι ίδιοι – η λύση είναι μία: αφήστε τον υπάλληλο να σας πει τι άλλο χρειάζεται – γιατί πάντα είναι για κάτι άλλο που χρειάζεται – κι αν νομίζετε ότι αυτά που ήδη έχετε θα έπρεπε να καλύπτουν αυτό που ζητάτε, επιστρέψτε την επόμενη μέρα και πηγαίνετε σε άλλον υπάλληλο. Όσο τρελό κι αν ακούγεται – τονίζω, αν είστε σίγουροι ότι έχετε όλα τα απαιτούμενα έγγραφα – ισχύει και συνήθως βρίσκεται λύση αμέσως.

Στο θέμα «έγγραφα», καλό θα ήταν πριν φύγετε από την Ελλάδα, να βεβαιωθείτε ότι έχετε μαζί σας όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά (πιστοποιητικά, από γεννήσεως και γάμου μέχρι εκπαίδευσης) μεταφρασμένα τουλάχιστον στα αγγλικά, με βεβαίωση ότι είναι επίσημα μεταφρασμένα. Αν θυμάμαι καλά, οι επίσημοι μεταφραστές έχουν κάποια σφραγίδα. Μεταφράσεις μπορείτε να κάνετε και εδώ. Δεν το συμβουλεύω εκτός αν είναι ανάγκη, γιατί εδώ θα πληρώσετε σε τοπικές τιμές και επειδή δεν υπάρχει... ανταγωνισμός οι τιμές δεν είναι φθηνές. Επιπλέον, χρειάζεται πρόσθετα η επιβεβαίωση του γνήσιου από την πρεσβεία.

Οι διαδικτυακές σελίδες Υπουργείων και αρμόδιων Υπηρεσιών όλων των χωρών της Σκανδιναβίας, διαθέτουν, τόσο στη γλώσσα τους όσο και στην αγγλική, όλες τις σχετικές πληροφορίες, με τα έγγραφα που χρειάζεστε για μετοίκηση στις χώρες τους. Οι σελίδες είναι πάντα ενημερωμένες με μεγάλη προσοχή.

Καλό θα ήταν, τον πρώτο καιρό και μέχρι να μπείτε στο σύστημα της χώρας υποδοχής, να έχετε την ευρωπαϊκή κάρτα του ΙΚΑ – θεωρητικά παρέχεται δωρεάν – ώστε να είστε καλυμμένοι συνέχεια και τυπικά.

Στα σάιτ των γραφείων ανεργίας - στις περισσότερες Σκανδιναβικές χώρες έχουν δικό τους ξεχωριστό σάιτ, παρά το γεγονός ότι ανήκουν στο υπουργείο Εργασίας - μπορείτε να μπείτε και στη σελίδα με τη database των παρεχόμενων θέσεων εργασίας. Είναι πάντα ενημερωμένη και μπορεί να σας δώσει μια ιδέα για το τι συμβαίνει στο χώρο ευρέσεως εργασίας.

Ένα τελευταίο, που θεωρητικά ισχύει ακόμα σε όλες τις σκανδιναβικές χώρες. Μέσα στα τρία πρώτα χρόνια, δικαιούστε ένα ποσό, που δίδεται σαν επίδομα για τη μεταφορά της οικοσκευής και για μία και μόνο φορά. Για να μπορεί κάποιος να το εισπράξει, πρέπει να είναι μέρος του συστήματος, να θεωρείται μόνιμος κάτοικος και καλό θα ήταν, μαζί με τα υπόλοιπα προαπαιτούμενα έγγραφα, να έχετε φυλάξει αποδείξεις από μεταφορικές, εφόσον χρησιμοποιήθηκαν.

Σε όλες τις χώρες της Σκανδιναβίας, όλοι οι ξένοι μόνιμοι κάτοικοι (ΕΕ και μη), μετά το πρώτο εξάμηνο της μονιμότητάς τους, έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές εκλογές. Έχω δει Νιγηριανό υποψήφιο σε φινλανδικές δημοτικές εκλογές, που είχε έρθει από τη Νιγηρία μόλις πριν από οκτώ μήνες. Στις Ευρωεκλογές ψηφίζουν φυσικά μόνο οι πολίτες της ΕΕ και στις βουλευτικές, μόνο όσοι έχουν κάποιο σκανδιναβικό διαβατήριο, ανάλογα με τη χώρα.

Σε σχέση με τις καθημερινές επαφές. Οι άνθρωποι στη βάση και την ουσία τους είναι όλοι ακριβώς οι ίδιοι. Πιστεύουν, αγαπούν, μισούν, κουτσομπολεύουν, πεινάνε και διψάνε, παντού το ίδιο. Αυτά περί ψυχρών βορείων είναι στερεότυπα, που μοιάζουν με αυτά τα περί τεμπέληδων και λουφατζήδων νοτίων. Απλά διαφέρει ο τρόπος έκφρασης. Ο Φινλανδός θα σε χτυπήσει με το χέρι στην πλάτη και θα είναι σαν να σε έχει αγκαλιάσει. Ο Σουηδός θα αγκαλιάσει ένα φίλο του, ο Ρώσος θα πρέπει να τον φιλήσει τρεις φορές. Και οι τρεις βόρειοι είναι. Αυτοί είναι τρόποι έκφρασης συναισθημάτων, χτισμένοι μέσα από αιώνες και πάντα με τη συμβολή της θρησκείας, της γλώσσας και του κλίματος. Εσείς απλά πρέπει να τους αποκωδικοποιήσετε. Γι' αυτό και η συναναστροφή με ντόπιους είναι

απαραίτητη. Παράλληλα μαθαίνετε και τη γλώσσα με τη συνεχή άσκηση της ακοής και τη σταδιακή χρήση των λέξεων.

Φυσικά, υπάρχουν σχολές και μαθήματα, αλλά η πρακτική και η χρήση είναι που βοηθάει. Μην φοβηθείτε να χρησιμοποιήσετε συνέχεια τις λέξεις που μαθαίνετε κι ας τις λέτε λάθος στην αρχή. Σταδιακά τις «κατέχει» το υποσυνείδητό σας και δεν «μεταφράζετε» πια, παρά έρχονται μόνες τους. Έχει ήδη αναφερθεί, ότι τα Σουηδικά, τα Νορβηγικά και τα Δανικά είναι ινδοευρωπαϊκές γλώσσες, με ρίζα τα Γκερμάνικα, δηλαδή τα αρχαία Γερμανικά. Επομένως, όσοι μιλάνε Γερμανικά, τα μαθαίνουν εύκολα, οι αγγλόφωνοι και οι γαλλόφωνοι, με σχετική ευκολία. Έχουν ίδια γραμματική και πολλές ελληνικές λέξεις. Τα Φινλανδικά δεν είναι ινδοευρωπαϊκή γλώσσα, έχουν κοινή ρίζα με τα ουγγρικά και τα Τουρκικά και θεωρούνται, ακόμα και από τον ΟΗΕ, σαν μια από τις πιο δύσκολες γλώσσες. Η δυσκολία για μας είναι, ότι στην αρχή πρέπει να μαθαίνεις τα πάντα από το μηδέν, σχεδόν απομνημονεύοντας και παπαγαλίζοντας. Δύσκολο, αλλά όχι αδύνατο και φυσικά θέλει μια πρόσθετη προσπάθεια.

Πολλοί Σκανδιναβοί μιλάνε αγγλικά και αρκετοί Φινλανδοί και Γερμανικά. Σουηδοί, Δανοί και Νορβηγοί δεν φοβούνται να χρησιμοποιήσουν τα αγγλικά τους. Στη Φινλανδία δειλιάζουν και θα προτιμούσαν να μην το κάνουν, αν και σε αυτό διαφέρει το Ελσίνκι, όπου οι περισσότεροι ανταποκρίνονται στα Αγγλικά. Αυτά όμως αντέχουν σαν δικαιολογία το πολύ για ένα - δυο χρόνια. Μετά, θα πρέπει να μιλάτε μια από τις γλώσσες, όποιο κι αν είναι το επίπεδο που κατέχετε, τουλάχιστον για να ανταπεξέλθετε σε απλές συζητήσεις και καθημερινές συναλλαγές.

Όσο περισσότερο μπαίνετε στην τοπική κοινωνική ζωή, θα ανακαλύπτετε ότι δεν έχει καμία διαφορά από την ελληνική. Υπάρχουν ξαδέλφια, πρώτα ξαδέλφια και τρίτα ξαδέλφια, θείοι και θείες, κουμπάροι, σώγαμπροι, κολλητοί και δεκάδες μύθοι που τους έχετε ακούσει στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένου και αυτού, για παράδειγμα, που θέλει το Αμερικανικό κογκρέσο να αποφασίζει την επίσημη γλώσσα της Αμερικής και για μια ψήφο να κερδίζουν τα αγγλικά, τα φινλανδικά.

Θα πάτε σε καφετέριες, μόνο που δεν θα έχουν φραπέ, αλλά η λογική είναι η ίδια και θα πάτε με τον κολλητό σας. Θα πάτε σε κερμπάπ αντί για

σουβλατζίδικο και στο δρόμο, αν θέλετε, θα φάτε «βρώμικο». Μέχρι και σκυλάδικα σε τοπικό χρώμα υπάρχουν, χωρίς όμως πιάτα. Απλά, δείτε το σκανδιναβικά. Παράλληλα, υπάρχουν υπέροχες δημοτικές δανειστικές βιβλιοθήκες, όπου θα βρείτε ελληνικά βιβλία, ελληνικά CD, ακόμα και ελληνικές ταινίες.

Σαν προσωπική σημείωση εδώ, εγώ πάντα απέφευγα τα ελληνικά καφενεία και στέκια, σε όποια χώρα κι αν έζησα. Δυστυχώς, η συνεχής επαφή με συμπατριώτες έχει ένα αρνητικό σημείο, σε γκετοποιεί. Ναι μεν η επαφή σου με συμπατριώτες σου δημιουργεί μιας μορφής ασφάλεια, την ίδια στιγμή όμως, γίνεται το «ευκολάκι», που σε κάνει να αποφεύγεις την πραγματική επαφή με τους ντόπιους, κάτι που σταδιακά μπορεί να καταλήξει στην κοινωνική απομόνωση. Επιπλέον – και να με συγχωρέσετε γι' αυτό, προσωπική άποψη είναι – δεν έχετε ανάγκη αυτήν τη συνεχόμενη μιζέρια κάποιων, που συνήθως κυριαρχεί σε αυτά τα μέρη, κι όπου σου λένε συνέχεια πόσο... καλύτερη είναι η Ελλάδα! Αν ήταν τόσο καλύτερα, τότε γιατί ήρθες; Και άφησα για το τέλος το θέμα της πολιτικής, που συχνά καπελώνει, και της επικίνδυνης ελληνοκεντρικότητας που κυριαρχεί.

Θα υπάρξουν και άσχημες στιγμές και ίσως να σας γίνουν ένα καλό μάθημα για τα όσα συνειδητά ή από λάθος είπατε ή σκεφτήκατε για τους ξένους στην Ελλάδα κατά το παρελθόν. Η καλύτερη λύση είναι να το δείτε με χιούμορ. Δυστυχώς, τίποτα δεν πολεμάει τη βλακεία και τα παιδάκια της, τον ρατσισμό και την προκατάληψη. Το χιούμορ είναι η καλύτερη άμυνα και πραγματικά θα σας βοηθήσει στις δύσκολες ώρες.

Σαν επιμύθιο

Στο πρώτο και στο δεύτερο κεφάλαιο μιλήσαμε για τους τρόπους μετανάστευσης και τις επίσημες απαιτήσεις, ενώ στο τρίτο για την αντιμετώπιση των ντόπιων στη χώρα μετανάστευσης και ειδικά στη Σκανδιναβία. Το τέταρτο μέρος, είναι το πιο δύσκολο και το πιο προσωπικό. Έχει να κάνει με εμάς, το γιατί και αν τελικά η μετανάστευση δεν είναι μόνο ανάγκη, αλλά και επιλογή.

Πριν ξεκινήσω όμως, θα σας πω μια προσωπική ιστορία, που θα βοηθήσει να γίνει η συνέχεια πιο κατανοητή.

Στις αρχές τις δεκαετίας του '60, στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, μετανάστευσαν δυο πολύ στενοί συγγενείς μου. Όχι οι χαρακτηριστικοί τύποι του μετανάστη της τότε εποχής, μιας και πτυχία ανωτάτων σχολών είχαν να επιδείξουν και από δυο κοστούμια στις βαλίτσες τους ο καθένας. Έτσι, μια εποχή που ίσως να υπήρχαν πραγματικά ευκαιρίες εκεί, κατάφεραν όχι απλά να ανέβουν ο καθένας στον τομέα του, αλλά και αντικειμενικά να πετύχουν, να σταδιοδρομήσουν και αυτήν την στιγμή, να απολαμβάνουν τους καρπούς μιας πετυχημένης ζωής. Μιλάμε πάντα για εκεί, μιας και έχουν δημιουργήσει οικογένειες που συμπεριλαμβάνουν και εγγόνια, καθώς και διάφορες άλλες υποχρεώσεις μαζί με τα δικαιώματα.

Στα τέλη της δεκαετίας του '70, με δυο αδέρφια αντικειμενικά πετυχημένα εκεί και την Ελλάδα όχι στα καλύτερά της, η μικρότερη και νιόπαντρη αδερφή τους, αποφασίζει να ακολουθήσει τα αδέρφια της, πιστεύοντας ότι θα μπορούσε να μοιραστεί μαζί με τον άντρα της την καλή τους μοίρα. Και αυτή με εφόδιο ανάλογη μόρφωση, με πρόσθετο το γεγονός ότι πήγαινε σε ένα ασφαλές περιβάλλον, όπου δεν θα ήταν μόνη της. Νόμιμοι

– αν σας ενδιαφέρει και κάνει κάποια διαφορά για σας – μιας και είχαν «πρόσκληση» από τα αδέρφια της.

Στον τέταρτο, νομίζω, χρόνο της παραμονής τους στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, βρίσκομαι στο σπίτι τους για επίσκεψη τριών εβδομάδων και αν αφήσουμε στην άκρη την πρώτη εβδομάδα που ήταν μέρες κυρίως συγκίνησης – η επικοινωνία εκείνη την εποχή με το εξωτερικό δεν είχε καμία απολύτως σχέση με τη σημερινή κατάσταση – τη δεύτερη εβδομάδα, άρχισα να μπαίνω στην καθημερινότητά τους. Εκείνη, τα πρωινά δούλευε σε ένα τοπικό κατάστημα, τα περισσότερα μεσημέρια και απογεύματα καθάριζε σπίτια και γραφεία και μερικά βράδια έκανε μπέϊμπι σίτιγκ σε παιδιά της γειτονιάς της. Ενδιάμεσα, και λόγω εκπαίδευσης, ταλέντου κλπ., έφτιαχνε μικρές αγιογραφίες και πινακάκια, που τα πουλούσαν όπου μπορούσαν. Παρενθετικά, μιλάμε για ένα ταλέντο που πολλοί έχουν δει τη δουλειά της στην Ελλάδα, οι περισσότεροι χωρίς να γνωρίζουν τη δημιουργό, δυστυχώς όμως χάθηκε για άλλους λόγους.

Εκείνος δούλευε σε εργοστάσιο. Πενθήμερο μεν, αλλά δούλευε και τα περισσότερα σαββατοκύριακα, «για να μαζέψουν λεφτά» και σχεδόν τρεις φορές την εβδομάδα έκανε διπλή βάρδια. Πάντα «για να μαζέψουν λεφτά». Στις «ελεύθερες» μέρες του, στις διακοπές και πολλά απογεύματα, βοηθούσε έναν άλλο Έλληνα που αγόραζε σπίτια, τα διόρθωνε και τα πουλούσε με ένα καλό κέρδος, ενώ εκείνη παράλληλα, είχε αρχίσει να προσαρμόζεται, να μιλάει συνέχεια τη γλώσσα, να παρακολουθεί άνετα τηλεόραση και ειδήσεις και να ανταποκρίνεται σε κάποιας μορφής απλή κοινωνική ζωή, είτε στο χώρο της δουλειάς της, είτε στη γειτονιά τους.

Εκείνος πέντε έξι λέξεις, ίσα ίσα για να μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες του, παρόλο ότι είχε μάθει κάποια αγγλικά στο σχολείο και πριν φύγουν από την Ελλάδα, είχαν κάνει μερικά μαθήματα και οι δυο. Οι συναναστροφές του στη δουλειά, αποκλειστικά με Έλληνες. Μεταξύ των 2,500 εργατών υπήρχαν άλλοι οχτώ Έλληνες. Αυτό μάλιστα, τον έβαλε και σε μπελάδες, μιας και σε μεγάλη απεργία στο εργοστάσιο οι μόνοι που δεν απείργησαν ήταν οι Έλληνες και κάποιοι μεξικάνοι απεργοσπάστες που τους είχαν φέρει από έξω. Αυτό, χωρίς απαραίτητα να σημαίνει ρατσισμό, τους στοχοποίησε στους υπόλοιπους εργάτες. Όταν είχε λίγο ελεύθερο χρόνο, η μοναδική του έξοδος για διασκέδαση ήταν στο... ελληνικό καφενείο.

Η πρώτη φορά που βγήκαν έξω, που πραγματικά βγήκαν έξω και που σήμαινε φαγητό σε εστιατόριο (δεν έχει σημασία αν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί φάστφουντ) και που είδαν την πόλη στην οποία κατοικούσαν τα τελευταία χρόνια, ήταν όταν πήγα εγώ και ένιωσαν κάποια υποχρέωση, να μου δείξουν τα... αξιοθέατα. Σε μερικές μέρες, όλες οι λεπτομέρειες είχαν ξετυλιχτεί. Μακαρόνια τρεις μέρες και τις υπόλοιπες φασολάδα ή κάτι τέτοιο. Το μπουτί κοτόπουλο είχε αντικαταστήσει το κρέας της Κυριακής και αν περίσσευε κάτι, μαγειρευόταν με ντομάτα και ρύζι τη Δευτέρα. Η μόνη αγορά που είχαν κάνει ήταν ένα ζευγάρι αθλητικά παπούτσια ο καθένας κι όλα τα υπόλοιπα υποτίθεται ότι έμπαιναν στην τράπεζα. Α, και συμπληρωματικά, το πόσο τους έλειπαν οι δικοί τους στην Ελλάδα, το έδειχναν με τα μεγάλα πακέτα που έστελναν σε κάθε ευκαιρία. Προφανώς, με αυτόν τον τρόπο ήθελαν να δείξουν ότι είναι καλά και τέλος πάντων, τα ακριβά δώρα δήλωναν και μια καλή οικονομική κατάσταση. Στα πέντε χρόνια δεν άντεξαν άλλο. Κυρίως εκείνος δεν άντεξε άλλο. Εκείνη απλά δεν άντεξε τη ζωή που ζούσαν.

Επέστρεψαν στην Ελλάδα και όσον αφορά εκείνο το «για να μαζέψουν λεφτά», μεταφράστηκε σε ένα τεσσάρι και ένα κτήμα λιγότερο από στρέμμα στην κεντρική Ελλάδα – καθόλου τουριστικό μέρος – το οποίο μάλιστα δεν εκμεταλλεύθηκαν ποτέ. Πιο αντι-Αμερικανούς δεν θα πρέπει να έχω γνωρίσει στη ζωή μου. Για ό,τι κακό συνέβαινε, είτε στους ίδιους, είτε στον κόσμο, έφταιγαν οι Αμερικανοί. Σε σημείο υπερβολής. Τρακάρισμα στον δρόμο να γινόταν, έφταιγαν οι Αμερικανοί, γιατί εκείνοι έφτιαχναν τα λάστιχα ή δεν ξέρω τι άλλο. Δεν μιλάμε για απλή αντιπάθεια, αλλά για μίσος.

Χρόνια αργότερα και με εμένα να έχω συνείδηση του τι είχα δει και του τι συμβαίνει γενικότερα, και φυσικά, μιλώντας για μια εποχή που ναι μεν δεν υπήρχαν μνημόνια, αλλά η κατάσταση ήταν ελεγχόμενη, ρώτησα το «γιατί». Αν είχαν μείνει στην Ελλάδα και έκαναν όχι την ίδια ζωή, αλλά ας πούμε το 75% αυτού που έζησαν για πέντε χρόνια στην Αμερική, και καλύτερα θα ήταν – πιο ισορροπημένοι, μιας και από ότι φάνηκε αυτή η εμπειρία τους είχε τραυματίσει – και στο τέλος θα είχαν καταφέρει ενδεχομένως να εξοικονομήσουν, αν όχι περισσότερα, σίγουρα τα ίδια χρήματα. Δεν πήρα ποτέ καμία απάντηση. Τουλάχιστον όχι από αυτούς.

Αυτή την πολύ προσωπική ιστορία την αναφέρω γιατί έχει πολλαπλά διδάγματα.

1ο Δεν υπάρχει γη της επαγγελίας. Πιθανότατα, κάποτε να υπήρχαν χώρες ευκαιριών, συμπεριλαμβανομένων και των ΗΠΑ για μερικές δεκαετίες. Άλλο ευκαιρία και άλλο γη της επαγγελίας, που τα ευρώ τα πετάνε στους δρόμους. Όλα όμως είναι αποτέλεσμα του «και χείρα κίνει». Το «συν Αθηνά» παίζει πολύ μικρό ρόλο. Κανένας δεν έγινε πλούσιος έτσι με αέρα. Ακόμα και ο Ωνάσης, που ο μύθος τον θέλει να ξεκινάει λουστράκος με το θείο του που είχε μονοπώλιο καπνού στη Νότια Αμερική, ξεκίνησε και έστησε ολόκληρη αυτοκρατορία, τυλίγοντας ακόμα και τον ίδιο του τον θείο, τον ευεργέτη του, σε χαρτί τσιγάρου. Οι περισσότεροι, μετά από πολύ αγώνα, αποκτούν μια ζωή με αξιοπρέπεια και σεβασμό, ίδια ακριβώς με των ντόπιων.

Φυσικά, υπάρχουν πετυχημένοι Έλληνες. Γιατροί, αρχιτέκτονες, δικηγόροι, καθηγητές πανεπιστημίων, επαγγελματίες. Υπάρχουν και πλούσιοι Έλληνες, όπως και Ιταλοί και Ισπανοί και Ιρανοί και Ιρακινοί. Όλοι τους ανεξαιρέτως τα κατάφεραν με σκληρή δουλειά και επιμονή και για να πούμε την αλήθεια, πολλοί από αυτούς θα μπορούσαν να απολαύσουν την ίδια αναγνώριση και στην Ελλάδα, πιθανότατα και κάτω από ευνοϊκότερες συνθήκες. Δυστυχώς βέβαια, τα τελευταία 200 χρόνια οι συνθήκες δεν βοηθάνε στην Ελλάδα, αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία.

2ο Το μεταναστεύω δεν σημαίνει «παίρνω το δισάκι μου και φεύγω». Πρέπει να το έχεις και λίγο μέσα σου. Πρέπει να είσαι προετοιμασμένος να ζήσεις και τη νοσταλγία και τη μοναξιά του μετανάστη. Θα πρέπει ταυτόχρονα να έχεις και τη δυνατότητα να προσαρμοστείς. Αυτά είναι θέματα, που στη θεωρία ακούγονται απλά, στην πράξη όμως δεν είναι καθόλου. Πώς να το κάνουμε, το να περιορίζεις την κοινωνική σου ζωή στο ελληνικό καφενείο, διαλαλώντας ότι η Ελλάδα είναι το πιο όμορφο μέρος του κόσμου, χωρίς να κάνεις την ελάχιστη προσπάθεια να μάθεις τη γλώσσα, μόνο προσαρμογή δεν λέγεται και είναι φυσικό, με τον καιρό να νικήσει η νοσταλγία. Υπάρχουν πολλοί που δεν μπορούν να προσαρμοστούν μετακινούμενοι σε άλλη γειτονιά ή σε άλλη πόλη, πώς να αντέξουν τη μετακίνηση σε άλλη χώρα, όπου δεν θα έχουν γνωστούς και φίλους και θα πρέπει να ξεκινήσουν τα πάντα από την αρχή; Δεν υπάρχει

τίποτα απολύτως κακό ή αρνητικό σε αυτό. Απλά, κάποιοι μπορούν και κάποιοι δεν μπορούν. Το να πιέσουν τον εαυτό τους να κάνει κάτι που δεν μπορούν να αντέξουν, μόνο αρνητικά αποτελέσματα θα φέρει. Και αυτό οδηγεί στο τρίτο.

3ο Λυπάμαι, αλλά το «για να μαζέψουν λεφτά» και να γυρίσουν, μόνο για δικαιολογία μετανάστευσης δεν κάνει τώρα πια. Με την ανεργία να έχει χτυπήσει όλη την Ευρώπη και τη Φινλανδία να παίρνει μέτρα μνημονίων μόνη της, μόνο λεφτά δεν θα μαζέψετε. Άλλωστε – να το θυμάστε αυτό – τα έξοδα δεν θα είναι ανάλογα με τα ελληνικά. Όσο για τα έσοδα σας, μη στενοχωριέστε και κάποιοι έχουν υπολογίσει να είναι ανάλογα των εξόδων σας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι και για τους ντόπιους πάνω σε αυτό το θέμα, τα κριτήρια διαφέρουν πολύ. Στο παράδειγμα έγραψα, ότι τα αποτελέσματα του λάθους φάνηκαν με την επιστροφή και ήταν τραυματικά, τόσο σωματικά (πόσο να αντέξεις σε τέτοιους ρυθμούς και με τέτοια ζωή), όσο και ψυχικά – συναισθηματικά. Σκεφτείτε το καλά και σκεφτείτε καλά και το παράδειγμα. Στο συγκεκριμένο ζευγάρι, ο μόνος που δεν έφταιγε για όλα όσα τους συνέβησαν ήταν η... Αμερική. Στον εαυτό τους θα έπρεπε να ψάξουν να βρουν τα λάθη που έκαναν, πριν καν ξεκινήσουν.

4ο Στη Βόρεια Ευρώπη και δει στη Σκανδιναβία, ισχύει σε μεγάλο ποσοστό η αξιοκρατία, αυτό όμως δεν σημαίνει με τίποτα, ότι και εδώ δεν παίζουν ρόλο οι γνωριμίες. Και αυτό ισχύει σε όλους τους τομείς της ζωής και δει στον επαγγελματικό. Για άλλη μια φορά λοιπόν θα επαναλάβω, πόσο σημαντικό είναι να μάθει κάποιος τη γλώσσα. Η άγνοια της γλώσσας είναι το εμπόδιο που αποκλείει καθέναν από την κοινωνική ζωή, από το να κάνει γνωριμίες και από το να συναντήσει εκείνον που θα του φανεί χρήσιμος, όχι για να γλείψει, αλλά γιατί θα μπορέσει να του δώσει την ευκαιρία που αναζητά ή ακόμα καλύτερα, την ευκαιρία να ανακαλύψει τις ικανότητές του. Και στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτό το πρόσωπο είναι κάποιος ντόπιος και όχι Έλληνας, που το πιθανότερο, απλά θα βρίσκεται σε λίγο καλύτερη κατάσταση από τον νεοφερμένο.

5ο Πολύ σωστά ο Καβάφης είπε, ότι την πολιτεία σου την κουβαλάς. Ειδικά τώρα με τη σύγχρονη τεχνολογία και τις επικοινωνίες, ούτε τα προσωπικά, ούτε τα γενικότερα προβλήματά σου τα αφήνεις πίσω σου και τα ξεχνάς. Μπορεί να αδιαφορείς, αλλά εκείνα μένουν εκεί και σε

περιμένουν και κάποια από αυτά θα σε βρουν όπου κι αν πας. Ακόμα κι αν αυτά ονομάζονται ΤΕΒΕ, εφορία ή Εθνική Τράπεζα. Το αναφέρω, γιατί δυστυχώς έχω δεχθεί μέιλ με ερωτήσεις πάνω σε αυτό το θέμα. Ο νούν νοείτω!

Ζώντας στο εξωτερικό, θα αντιμετωπίσετε προβλήματα που ο καλύτερος τρόπος για να τα επιλύσετε, είναι η υπομονή και το χιούμορ. Αυτό που θα πρέπει να κάνετε με ταχύτητα – επιμένω σε αυτό – είναι να μάθετε τη γλώσσα. Για όσο διάστημα δεν τη γνωρίζετε, η άγνοια θα λειτουργεί σαν τείχος, που θα σας εμποδίζει να μπείτε στην καθημερινότητα της χώρας στην οποία ζείτε και παράλληλα, όπλο και δικαιολογία για όποιον θελήσει να σας φέρει σε δύσκολη θέση. Μια συμβουλή, τουλάχιστον για την αρχή, είναι το Σαιξπηρικό «βλέπε-άκου-σώπα», μέχρι να προσαρμοστείτε στην τοπική κοινωνία και να καταλαβαίνετε τη γλώσσα σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Ζώντας στο εξωτερικό, φυσικό είναι να σας λείψουν το σουβλάκι, το φραπέ ή η τάδε παραλία. Πολλά από αυτά θα βρείτε τρόπο να τα αντικαταστήσετε, με κάποια άλλα απλά θα προσαρμοστείτε στην έλλειψή τους. Αυτό που δεν αντικαθίσταται είναι η οικογένεια και οι φίλοι που θα αφήσετε πίσω. Ευτυχώς, οι σημερινοί δεν έχετε να αντιμετωπίσετε αυτά που αντιμετωπίσαμε εμείς στο παρελθόν, με τηλέφωνα μέσω ΟΤΕ, θαλάμους, συγκεκριμένες μέρες και ώρες κλπ. Σήμερα όλοι έχουν κινητά και πάνω από όλα, οι περισσότεροι έχουν σύνδεση με το ιντερνέτ και το απαραίτητο Skype. Δυστυχώς, έχετε να αντιμετωπίσετε τον «γρύλο» και πολύ φοβάμαι, με ή χωρίς κινητό και ιντερνέτ, ο γρύλος δεν αλλάζει.

Φυσικά, μιλάω για τον γρύλο του ανέκδοτου και το «άντε και γμς κι εσύ κι ο γρύλος σου». Η φαντασία και η απόσταση δυστυχώς στήνουν δικές τους ιστορίες. Μια αρρώστια παίρνει μέγεθος κατακλυσμού και με μια βραχνάδα στη φωνή ψάχνουμε τι συμβαίνει από όλες τις πλευρές, χωρίς να το λέμε. Παραδέχομαι, πως όταν βλέπω τηλέφωνο με αριθμό από την Ελλάδα μετά τις 11 το βράδυ, έχω ιδρώσει, μέχρι να απαντήσω. Δεν συμβαίνει τίποτα απολύτως, απλά κάπου μέσα σου νιώθεις, ότι κάτι συνέβη και ότι κάτι κακό θα ακούσεις. Γι' αυτό είναι πολύ σημαντικό και πρέπει να ξεκαθαριστεί από την αρχή με οικογένεια και στενούς φίλους, ότι συμβαίνει, πρέπει να λέγεται άμεσα, χωρίς καθυστερήσεις, προλόγους και εισαγωγές.

Δυο παραδείγματα, για να καταλάβετε τι εννοώ. Φίλη έχει πάρει τηλεφώνημα από Ελλάδα, ότι ο αδελφός της μπαίνει στο νοσοκομείο και θα μείνει μέσα όλο το βράδυ. Πολύ συνδεδεμένη με τον μικρό της αδελφό, ξαφνικά τρελαίνεται, γιατί δεν έχει καμία άλλη πληροφόρηση, εκτός του «είμαστε νοσοκομείο και θα μείνει σήμερα μέσα». Στην επομένη μισή ώρα, αφού έχει τρελάνει τους πάντες ψάχνοντας πληροφορίες για το πώς θα πάει στην Ελλάδα αν ήταν δυνατόν στην επόμενη μισή ώρα, έχει αρχίσει να φαντάζεται διάφορα, μιας και ο μικρός αδελφός της αγαπάει το ποδήλατο. Και τελικά, η φαντασία της τερματίζει στο ότι «έχει σκοτωθεί και δεν μου το λένε». Μέχρι να βρούμε όλοι μαζί πτήση που να βολεύουν οι χρόνοι και με εκείνη να προσπαθεί να επικοινωνήσει με Ελλάδα, αλλά να μην απαντάει κανείς ή να μην γνωρίζει κανείς τι ακριβώς συμβαίνει, πέφτει δεύτερο τηλεφώνημα από τον πατέρα της. Ο «μικρός» της αδελφός, που σύμφωνα με τα λεγόμενά της όλοι τον φανταζόμασταν πεντάχρονο άντε δεκάχρονο και είχαμε πάθει πλάκα, αποδείχτηκε τριαντάρης γάιδαρος, που είχε κάνει αφαίρεση φρονιμίτη και επειδή έχασε αίμα, ο γιατρός πρότεινε να μείνει για ένα βράδυ στο γειτονικό νοσοκομείο. Τώρα το λέμε και γελάμε, αλλά δεν μπορώ να σας περιγράψω πώς ένιωσε η ίδια – ακόμα και εμείς που ήμασταν θεατές – εκείνη τη μια ώρα.

Το δεύτερο παράδειγμα είναι πολύ προσωπικό. Όταν πέθανε η γιαγιά μου, ο άνθρωπος που ουσιαστικά με μεγάλωσε, το έμαθα δυο μέρες μετά. Ο λόγος; Δεν ήθελαν να με... στενοχωρήσουν. Δεν ξέρω ποια λογική υπάρχει μέσα σε αυτό το «δεν ήθελαν να με στενοχωρήσουν» και τι έκανε το γεγονός ευκολότερο δυο μέρες μετά. Πολλές φορές έχω δυσκολευτεί να εξηγήσω, ότι το έκανε πολύ χειρότερο και με στενοχώρησαν πολύ περισσότερο, αν υπάρχει κάποιος τρόπος να μετρήσεις τη στενοχώρια. Απεναντίας, αν μου το είχαν πει την ίδια στιγμή, θα είχα μπορέσει να κάνω το ελάχιστο, να βρίσκομαι εκεί στην κηδεία της, κλείνοντας και εγώ μέσα μου έναν κύκλο, που τον νιώθω συναισθηματικά ανοιχτό και την έλλειψη ακόμα ζωντανή.

Αυτό μπορεί να ήταν ένα τραγικό παράδειγμα, αλλά το αντιμετωπίζουμε όλοι όσοι ζούμε στο εξωτερικό και σε όλα τα μεγέθη, ακόμα και με γεγονότα που η σημαντικότητά τους παίζει. Και δεν ισχύει μόνο με τα κακά νέα. Ισχύει και με τα καλά, που απλά... ξεχνάνε να μας τα πουν. Έμαθα ότι κολλητός μου, υποτίθεται φίλος, είχε γίνει πρώτη φορά παππούς, όταν

έγιναν τα βαφτίσια του μωρού. Και μιλούσαμε τουλάχιστον μια φορά το μήνα. Είχε... ξεχάσει να μου το πει.

Ένα τελευταίο, απόρροια εμπειριών και όσων έχω δει για δεκαετίες σε όποια χώρα έχω ζήσει και κρατήστε το με τις απαραίτητες επιφυλάξεις. Οι πρώτοι που θα δοκιμάσουν να σας εκμεταλλευθούν και να σας βάλουν τρικλοποδιά, δεν θα είναι οι ντόπιοι, αλλά ξένοι, στην ίδια με εσάς κατάσταση και δυστυχώς σε πολλές περιπτώσεις, συμπατριώτες σας. Κι αυτό δεν ισχύει μόνο για τους Έλληνες μετανάστες, αλλά για κάθε εθνικότητα.

Κατά τα άλλα ναι, υπάρχουν πολλά πλεονεκτήματα σε σύγκριση με την Ελλάδα του σήμερα και ειδικά για τα παιδιά και τους νέους ανθρώπους.

Αντί επιλόγου

Όταν μιλάω σε κάποιον για το θέμα της μετανάστευσης, είτε αυτό γίνεται μέσω μέιλ, είτε από κοντά, υπάρχει κάτι, που το αφήνω πάντα για το τέλος:

Ανεξάρτητα με το πόσο θα κρατήσει αυτή η περιπέτεια της μετανάστευσης, ένα εξάμηνο, δέκα ή τριάντα χρόνια, αυτή η εμπειρία δίνει σε όλους ένα δώρο. Την κατανόηση μιας ευρύτερης κοινωνίας, την κοινωνικοποίηση και την ευαισθητοποίηση σε θέματα που πέρασαν ξώφαλτσα στο παρελθόν. Την ίδια στιγμή, σε κάνει καλύτερο Έλληνα για τους σωστούς λόγους.

Στην Ελλάδα όλοι έχουμε πει κάτι... αλβανικό. Κάτι για τον Αλβανό τουρίστα ή για τον Αλβανό εγκληματία. Και πολλές φορές, το έχουμε κάνει χωρίς την αίσθηση ότι αυτό που κάνουμε είναι απόλυτα ρατσιστικό και μειωτικό για κάποιους που αδικούμε παράφορα. Σαν μετανάστες όλοι μας έχουμε γίνει πολλές φορές δέκτες αυτής της «αλβανικής» συμπεριφοράς και τους περισσότερους, τους έχει βοηθήσει να καταλάβουν πόσες φορές αδίκησαν, όχι Αλβανούς, αλλά συνανθρώπους τους.

Έχω γράψει πολλές φορές, ότι κάθε φορά που στην Ελλάδα κάποιος κακομεταχειρίζεται έναν μετανάστη, δίνει «άλλοθι» σε έναν Σκανδιναβό, Βορειοευρωπαίο ή οτιδήποτε άλλο, να κακομεταχειρίζεται αντίστοιχα έναν Έλληνα. Και κάθε φορά που θα σκέφτεστε κάτι για κάποιον μετανάστη στην Ελλάδα, να τον ονομάζετε Θανάση, γιατί έτσι βλέπουν κι εμένα οι ντόπιοι εδώ. Αυτό είναι ένα μάθημα που το παίρνουν όλοι - σχεδόν με τη βία - και για μένα τουλάχιστον είναι θετικό και βοηθάει στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου.

Το άλλο δώρο είναι ότι γινόμαστε καλύτεροι Έλληνες. Ξεφεύγουμε από τα μυωπικά γυαλιά του ελληνοκεντρισμού. Ανακαλύπτουμε ότι και οι άλλοι λαοί έχουν ιστορία και παραδόσεις, που είναι εξίσου σεβαστές με τις αντίστοιχες δικές μας. Και την Ελλάδα τη βλέπουμε διαφορετικά. Τη βλέπουμε όπως πραγματικά της αξίζει, πέρα από μύθους, εθνικιστικές υστερίες και παραμύθια. Όπως έλεγε και η γιαγιά μου, ανοίγουν τα μάτια μας. Και για να συμπληρώσω μια μικρή λεπτομέρεια, ανοίγουν τα μάτια του μυαλού μας.

Κάτι που άφησα για το τέλος και που προσωπικά το έχω αγκαλιάσει και το θεωρώ από τις μεγαλύτερες ελευθερίες που μου δίνει η ζωή στο εξωτερικό. Ζώντας στην Ελλάδα, πάντα υπήρχαν ταμπέλες που με συνόδευαν, μου άρεσε, δεν μου άρεσε. Κι αυτό ισχύει για όλους μας, ανεξαρτήτως χώρας προέλευσης. Είμαστε γιοι ή κόρες κάποιων, είμαστε συγγενείς κάποιων, είμαστε συνδεδεμένοι με κάποιες συνήθειες, κάποιο επάγγελμα, κάποια σύμπτωση, τόπο καταγωγής ή ακόμα και ιδεολογία. Δεκάδες μικρές και μεγάλες ταμπέλες, που μπαίνουν πάντα περιγραφικά σε κάθε κοινωνία. Σαν μετανάστης έχεις μόνο μια ταμπέλα. Αυτή του fucking foreigner. Του... γ@μημένου ξένου. Ξέρετε πόσο απελευθερωτική είναι αυτή η μόνη ταμπέλα, όταν την αγκαλιάσεις; Δεν σε ταυτοποιεί με τίποτα απολύτως. Είσαι ξένος, άρα μπορείς να είσαι ό,τι θέλεις και βασικά, ο εαυτός σου. Δεν είσαι πια ο γιος ή η κόρη κάποιου. Είσαι εσύ και αν το εκμεταλλευτείς σωστά, είναι σαν μια ευκαιρία να ξαναγεννηθείς και να γίνεις αυτό που εσύ θα ήθελες να είσαι. Σκεφτείτε το.

Καλή τύχη λοιπόν σε όσους πάρουν τη μεγάλη απόφαση και ελπίζω αυτό το ψηφιακό βιβλίο να βοηθήσει.

Θάνος Καλαμίδας

Ovi Magazine & Ovi Greece Books Publications

© 2016 Ovi Project Publication - All material is copyright of the Ovi magazine & the writers

apopseis Εκδόσεις apopseis.gr

© 2016 Εκδόσεις apopseis.gr - Όλο το υλικό είναι copyright του περιοδικού

Τα βιβλία των εκδόσεων Ovi magazine & Ovi Greece μπορείτε να τα βρείτε μόνο στις σελίδες του διαδικτυακού περιοδικού www.ovimagazine.com

Όλο το υλικό είναι copyright του περιοδικού και των συγγραφέων

Για λεπτομέρειες και πληροφορίες επικοινωνήστε: info@ovimagazine.com
ή Δημήτρης Κοντογιάννης: info@apopseis.gr

Δεν επιτρέπεται η πώληση, ανατύπωση και χρήση του παρόντος βιβλίου από όποιο μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό, εκτύπωση, ραδιοφωνική ή τηλεοπτική αναγνώση) χωρίς την προηγούμενη άδεια του υπευθυνού της έκδοσης και του συγγραφέα.

Το συγκεκριμένο βιβλίο διατίθεται δωρεάν.

Αν σας ζητηθεί οποιοδήποτε χρηματικό ποσό, παρακαλούμε επικοινωνήστε άμεσα μαζί μας

Οδηγός Μετανάστευσης – Σκανδιναβία

Θάνος Καλαμίδας

Ιούλιος 2016
Ovi Magazine

Εκδόσεις: **Ovi magazine**
Ovi Greece
aropseis.gr

Design: Thanos

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ - ΣΟΥΗΔΙΑ - ΝΟΡΒΗΓΙΑ - ΔΑΝΙΑ

Αυτό το ψηφιακό βιβλίο είναι απόρροια μιας σειράς άρθρων και απάντηση στις ερωτήσεις που κατά διαστήματα έχω λάβει μέσω μείλ και μηνυμάτων για τη μετανάστευση στη Σκανδιναβία. Αν υπάρξει κάτι που θα πρέπει να συμπληρωθεί στο μέλλον, θα προσπαθήσω να το ανανεώνω, προσθέτοντας νέα στοιχεία ή ενδεχόμενες αλλαγές της ισχύουσας κατάστασης, στις χώρες που αναφέρω.

Αυτό όμως που θέλω να τονίσω πριν ξεκινήσω είναι, ότι **γη της επαγγελίας ΔΕΝ υπάρχει.**

Θάνος Καλαμίδας

